

UNIVERSITATEA „VALAHIA” DIN TÂRGOVIȘTE

TEZĂ DE DOCTORAT

Raportul dintre Stat și Culte

în perioada 1918-1989

reflectat în presa religioasă românească

CONDUCĂTOR DE DOCTORAT:

Prof. univ. dr. Silviu Marian MILOIU

DOCTORAND:

Gabriela GRIGORE

TÂRGOVIȘTE

2017

CUPRINS

LISTA ABREVIERILOR

INTRODUCERE

CAPITOLUL I. SCURTĂ ISTORIE A PRESEI RELIGIOASE ROMÂNEȘTI

Introducere

I.1. Presa religioasă românească în secolul al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea

I.1.1. Începuturi și căutări (secolului al XIX-lea)

I.1.2. Presa religioasă românească la începutul secolului al XX-lea

I.2. Presa religioasă românească în perioada 1918-1948

I.3. Presa religioasă în perioada 1949-1989

I.4. Presa religioasă după 1990

I.5. Diversitate și confruntări de idei în presa religioasă a cultului creștin-ortodox din România

Concluzii

CAPITOLUL AL II-LEA. RAPORTUL DINTRE STAT ȘI CULTELE DIN ROMÂNIA ÎN PERIOADA INTERBELICĂ

Introducere

II.1. Statutul juridic al cultelor în perioada interbelică

II.2. Biserica Ortodoxă Română

II.2.1. Unificarea bisericească și trecerea la rang de Patriarhie

II.2.2. Patriarhul Miron Cristea și Consiliul de Regență

II.2.3. Patriarhul Miron Cristea, președintele Consiliului de Miniștri (1938-1939)

II.2.4. Biserica Ortodoxă și Mișcarea Legionară

II.3. Cultul catolic din România, între Statul român și Vatican

II.4. Cultul mozaic

II.5. Cultul musulman

II.6. Neoprotestanții

Concluzii

CAPITOLUL AL III-LEA. RAPORTUL DINTRE STAT ȘI CULTELE DIN ROMÂNIA ÎN PERIOADA COMUNISTĂ

Introducere

- III.1. Statutul juridic al cultelor în perioada comunistă
 - III.2. Structura confesională a populației României în secolul al XX-lea
 - III.3. Activitatea principalelor culte în timpul regimului comunist
 - III.3.1. Biserica Ortodoxă Română
 - III.3.2. Biserica Greco-Catolică
 - III.3.3. Biserica Romano-Catolică
 - III.3.4. Cultele neoprotestante
 - III.4. Aspecte privind opresiunea cultelor religioase în dosarele fostei Securități
 - III.4.1. Cazul ieromonahului Mina Dobzeu
 - III.4.2. Cazul preotului militar Dimitrie Bejan
 - III.4.3. Cazul preotului unit Iuliu Hîrțea
 - III.4.4. Cazul preotului iezuit Mihai Godo
 - III.4.5. Discuție asupra rezultatelor
 - III. 5. Presa religioasă în primii ani ai regimului comunist: elemente ale ideologiei politice oficiale în conținutul editorial
- Concluzii

CAPITOLUL AL IV-LEA. ASPECTE ALE RELAȚIEI DINTRE BISERICĂ ȘI STAT REFLECTATE ÎN REVISTA *BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ*

Introducere

- IV.1. Identitate națională și confesională în *Biserica Ortodoxă Română*, *Revista Sfântului Sinod*
 - IV.1.1. Cronologie
 - IV.1.2. Conținutul editorial
- IV.2. Activitatea editorială a preotului profesor Gheorghe I. Moisescu, redactorul revistei *Biserica Ortodoxă Română* (1936-1948), și reflectarea raportului dintre Stat și Biserică în conținutul publicației
 - IV.2.1. Democrația interbelică (perioada de analiză: 1936-10 februarie 1938)
 - IV.2.2. Regimul de autoritate monarhică al regelui Carol al II-lea (perioada de analiză: 10 februarie 1938-6 septembrie 1940)
 - IV.2.3. Regimul antonesciano-legionar (perioada de analiză: 6 septembrie 1940-27 ianuarie 1941)
 - IV.2.4. Dictatura antonesciană (perioada de analiză: 27 februarie 1941-23 august 1944)

IV.2.5. Instaurarea regimului comunist (perioada de analiză: 23 august 1944-decembrie 1948)

Concluzii

IV.3. Cuvântul care zidește și cuvântul care condamnă. Gheorghe I. Moisescu și colaborarea cu fosta Securitate

CONCLUZII GENERALE

BIBLIOGRAFIE

ANEXE

REZUMAT

Libertatea de exprimare câștigată de poporul român după Decembrie 1989 a deschis cercetării istorice numeroase porți concretizate în teme noi, neabordate până atunci, printre care și raportul dintre Stat și Cultele din România în epoca contemporană. Accesul la documente până atunci secrete a înlesnit cercetarea și descoperirea de noi aspecte și noi abordări. În ultimele două decenii au apărut numeroase lucrări care tratează activitatea cultelor, în special în perioada comunistă. Noutatea acestei cercetări o reprezintă utilizarea presei ca izvor de cercetare istorică.

Scopul cercetării este de a evidenția evoluția raporturilor dintre Stat și culte în perioada 1918-1989, pe parcursul a trei etape în istoria României, în care relațiile se schimbă pe diverse coordonate, în funcție de evenimentele care au marcat existența poporului român în secolul al XX-lea. Noutatea abordării temei o constituie folosirea ca izvor de cercetare istorică, a presei religioase românești, și relevarea modului în care relațiile dintre Stat și culte au fost reflectate în presa religioasă a vremii. Presa este domeniul care nu se poate construi sau înțelege fără o permanentă raportare la evoluția societății în ansamblu, ziarul fiind, dintre toate produsele culturale ale unei civilizații, cel care are cele mai strânse legături cu starea politică, situația economică, organizarea socială, nivelul cultural într-o anumită țară și într-o perioadă dată, aspecte care constituie realitatea reflectată ca într-o oglindă în discursul presei. Studiul pornește de la ideea importanței presei, în general, într-o societate, ca mijloc de informare, educație și petrecere a timpului liber, precum și ca izvor pentru cercetarea istorică, a cărei valoare nu poate fi contestată.

Deși cu o tradiție de mai mică amploare în raport cu presa Europei Occidentale și cu activitatea gazetărească din Rusia, presa din România are valoarea și tradiția ei incontestabilă, fiind legată de evoluția societății românești și de evenimentele istorice. Apariția și evoluția presei religioase, ca presă specializată, este în strânsă legătură cu evoluția presei laice și cu evenimentele istorice din țara noastră.

Apariția presei religioase în țara noastră, ca domeniu specializat, este strâns legată de existența primelor periodice generaliste, *Curierul românesc*, *Albina românească*, *Gazeta de Transilvania*, întrucât la numai 10 ani de la înființarea primelor periodice moderne românești, își face simțită prezența și primul periodic bisericesc, ca rod al dezvoltării învățământului teologic (7 ianuarie 1839, sub titlul *Vestitorul bisericesc, gazetă religioasă și morală*, Buzău). Așa cum primii gazetari au conștientizat misiunea presei generaliste, „politice”, în

acceptiunea timpului, ca factor de educare a poporului, ca mijloc de imbunatatare a limbii romane, de formare a cetateanului informat si implicat in decizia politica, gazetele religioase au pus accent pe ridicarea nivelului de cultura a preotilor, pe intarirea sentimentului religios al poporului roman si pe manifestarea acestuia in viata de zi cu zi a credinciosilor.

Ipotezele de cercetare:

1. Dacă există schimbări la nivelul contextului politic și social în perioada cuprinsă între 1918 și 1989, acestea se vor repercuta și asupra relației dintre Stat și cultele religioase.

2. Schimbările intervenite la nivelul raportului dintre Stat și culte se vor reflecta în presa religioasă a timpului.

Potrivit acestor ipoteze, scopul cercetării este de a evidenția evoluția raporturilor dintre Stat și cultele religioase în perioada amintită și modul în care schimbările survenite în cadrul acestor raporturi se reflectă în presa religioasă, precum și în existența persoanelor implicate în editarea publicațiilor. În acest sens, am ales pentru studiul de caz activitatea editorială a preotului profesor Gheorghe I. Moiescu, analizând atât partea văzută a activității sale ca redactor la revista Sfântului Sinod, *Biserica Ortodoxă Română*, în perioada 1936-1948, cât și implicațiile acesteia la nivel politic, odată cu instaurarea regimului comunist, în care o parte însemnată a intelectualității românești este silită să treacă printr-un proces de restructurare a societății, în fața căruia va rezista cu mari sacrificii sau va capitula.

Din punct de vedere cronologic, teza acoperă o perioadă densă în evenimente istorice, încadrate în tulburatul secol al XX-lea: începând cu Marea Unire de la 1918, an care reconfigurază granițele, structura populației și condițiile social-politice din România; moartea regelui Ferdinand, cel care își câștigase supranumele de „Întregitorul de Țară”, în 1927, urmată de o perioadă zbuciumată în istoria Casei Regale, continuată la tron de Mihai I, care va domni prin Regentă Regală (prințul Nicolae, fratele lui Carol, patriarhul Miron Cristea și Gheorghe Buzdugan, președintele Curții de Casație) între 1927 și 1930, reîntoarcerea în țară a lui Carol Caraiman și proclamarea lui ca rege de către Parlament, la 9 iunie 1930, cu numele de Carol al II-lea, regimul de autoritate monarhică instaurat la 10 februarie 1938, curmat brusc de dictatura militară a lui Ion Antonescu și transformarea României în stat național-legionar, în septembrie 1940, înlăturarea legionarilor de la putere în ianuarie 1941, actul de la 23 august 1944, necesar în contextul conflagrației mondiale în care țara noastră era angrenată, dar care va plasa ulterior România în sfera de influență a Uniunii Sovietice pentru următoarea jumătate de veac, modificând-i ireversibil destinul istoric. Un adevărat conglomerat de evenimente și schimbări cu implicații profunde în toate domeniile existenței poporului român, inclusiv în dimensiunea sa spirituală-religioasă. Realități diferite vor genera nevoi diferite ale

societății, ale clasei politice, ale guvernării în raport cu partea spirituală a existenței și cultele religioase. Diferențele între regimurile politice vor determina diverse poziții de culte la nivel general, cât și la nivel particular, fiind cunoscut faptul că regimurile democratice au ca principii ideile egalitariste, pe când cele autoritare sau dictatoriale preferă anumite religii sau, dimpotrivă, își dezvoltă o proprie religie ca derivat al ideologiei politice.

Raporturile Statului român cu diferitele culte de-a lungul perioadei studiate sunt concretizate în legislație, începând cu legea fundamentală, Constituțiile României din 1923, 1938 și 1949, care marchează etape substanțial diferite în existența poporului român, în legi generale și legi speciale, statute și legi de organizare ale principalelor culte, dezbaterile forurilor legiuitoare ale Statului și ale Bisericilor, hotărâri ale diverselor autorități ale Statului, modul de aplicare a legilor, actele justiției, și, nu în ultimul rând, presa, oglindă a societății în care funcționează. Indiferent de libertatea de care se bucură sau de care este privată, presa constituie întotdeauna un raportor al societății din care face parte, o agendă a principalelor evenimente, un aparat care înregistrează cu precizie pulsul societății, principalele tendințe, idei, mode, din acest punct de vedere fiind un important izvor de cercetare istorică.

Metodologia cercetării. În demersul științific, am utilizat următoarele metode de cercetare: studiul bibliografic, metoda monografică, analiza de documente, analiza de conținut calitativă și analiza de discurs. Bibliografia generală și cea de specialitate, constând în lucrări de istoria Bisericii, istoria presei, evoluția relației dintre Stat și culte în diverse perioade istorice, au constituit puncte de plecare în cercetarea izvoarelor inedite și editate care aduc lămuriri asupra problematicilor controversatului raport între Stat și Biserică în intervalul 1918-1989. Ca tipologie, lucrarea este o cercetare calitativă, al cărui scop este de a răspunde la întrebarea „Cum?”, analizând profunzimea producerii discursului mediatic al publicațiilor religioase și modul în care ele reflectă o realitate istorică.

Elemente ale metodei monografice sunt utilizate în prezentarea cronologică a publicațiilor din istoria presei religioase românești. Lucrările istoricilor Nicolae Iorga, Onisifor Ghibu și Mircea Păcurariu, precum și cele câteva dicționare ale presei românești au constituit surse de inspirație și puncte de plecare pentru o scurtă istorie a presei religioase românești. Publicațiile au fost prezentate cronologic, dar și în funcție de realitățile perioadelor în care apar, cu descrieri și explicații privind tipul publicației, periodicitatea, acoperirea geografică, politica editorială. Pe lângă puținul, dar valorosul material bibliografic existent în descrierea fenomenului publicistic religios, istoricul presei religioase a fost îmbogățit în prezenta lucrare prin consultarea colecțiilor de publicații din inventarul Bibliotecii Academiei Române, astfel încât multe dintre publicațiile enumerate sunt analizate și în funcție de

intențiile comitetului editorial, exprimate în articolele-program din primele ediții și urmate de-a lungul apariției periodicelor. De asemenea, studiul analizează publicațiile în funcție de două coordonate: libertatea de exprimare – condiție de funcționare și deziderat al presei din toate timpurile și condiționarea sau subordonarea instituțională, statut inerent condiției presei religioase ca presă specializată ce emană de la un anumit cult, ale cărui interese le reflectă.

Principiul de bază al metodei monografice, enunțate în perioada interbelică în cadrul Școlii de Sociologie a lui Dimitrie Gusti, constă în alegerea unui domeniu social bine determinat (*monos* – unul singur) și a colecta cât mai multe informații despre el prin observarea directă a detaliilor, fenomenelor și relațiilor existente în cadrul acestuia¹. Observarea evoluției periodicului *Biserica Ortodoxă Română*, începând cu prima ediție, de-a lungul apariției sale aproape neconținute timp de aproape un secol și jumătate, s-a realizat prin accesarea colecției de volume ale periodicului și lecturarea articolelor în manieră critică, cu scopul de a evidenția condițiile de producere a textului mediatic, culisele organizării și funcționării comitetului editorial, statutul de publicație-purtător de cuvânt al organizației religioase al cărui nume îl poartă și schimbările operate în cadrul procesului editorial în cursul existenței sale pe piața specializată a periodicelor bisericești. Așa cum accentuează părinții metodei monografice, această metodă se poate referi la orice unitate socială², deci și un produs mediatic, și aria ei de acoperire științifică nu se rezumă la descrierea fenomenelor și enunțarea faptelor, ci „ea se ridică până la cele mai îndrăznețe operații științifice, de la descoperirea condițiilor de producere a fenomenului social până la explicarea mecanismului de funcționare și înțelegere intuitivă a sensului adânc obiectiv pe care îl cuprinde”³.

Lucrarea beneficiază de aportul științific al unor valoroase izvoare edite și inedite, insuficient studiate, de la texte de lege, la dezbaterile Parlamentului interbelic, adevărat puls al vieții politice a momentului și al tipului de discurs practicat de politicienii români interbelici, dosare din arhiva Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității, puse azi la dispoziția cercetătorilor, precum și de conținutul publicațiilor religioase ale perioadelor studiate. Analiza acestor documente completează cunoștințele istorice, nuanțând verdictele date uneori de lucrările de specialitate și dezvăluind o realitate complexă, departe de a putea fi considerată drept cunoscută și aprofundată.

¹ D. Gusti, T. Herseni, H.H. Stahl, *Monografia – teorie și metodă*, Ed. Paideia, București, 1999, p. 44; vezi și Henri H. Stahl, *Monografia unui sat. Cum se alcătuiește, spre folosul Căminului cultural*, ediția a II-a, Fundația Culturală Regală „Principele Carol”, Serviciul Social, București, Strada Latină 8, 1939, pp. 17-21.

² *Ibidem*, p. 100.

³ *Ibidem*, p. 54.

Studiul de caz utilizează ca metode de cercetare analiza de conținut calitativă, analiza de discurs asupra unui eșantion de articole publicate de revista *Biserica Ortodoxă Română* în perioada 1936-1948, și analiza documentelor din dosarul CNSAS, fond SIE, privind colaborarea preotului Gheorghe I. Moiescu cu fosta Securitate a regimului comunist. Legătura dintre cele două tipuri de izvoare o reprezintă aici însăși persoana lui Moiescu, reprezentant de seamă al teologiei românești, preot cu o activitate deosebită în domeniul publicisticii bisericești și redactor al revistei în intervalul 1936-1948, când periodicul traversează o epocă fastuoasă în evoluția sa. În construcția istorică a evenimentelor prezentate în studiul de caz, pe lângă răspunsul la întrebarea „Cum s-a reflectat raportul Biserică-Stat în paginile periodicului *Biserica Ortodoxă Română*?”, am urmărit în subsidiar, ca procedeu de cercetare, *explicația*, întrucât istoria ca domeniu de studiu nu urmărește numai o înșiruire cronologică a faptelor, ci, mai ales, explicarea lor, determinarea cauzelor și a legăturilor care există între diverse aspecte ale existenței umanității într-o perioadă dată. Asupra cauzelor opresiunii cultelor religioase de către regimurile comuniste s-au pronunțat numeroși istorici, însă puțini sunt cei care au abordat problema colaborării cu fosta Securitate într-o manieră explicativă, nepărtinitoare, cu distincție între cauzele efective, directe și condițiile favorizante ale desfășurării unui fapt istoric sau a unui fenomen. Jerzy Topolski consideră că cercetarea istorică trebuie să țină cont de faptul că uneori există un raport disproporționat între intențiile acțiunilor umane și efectele acestora⁴, așa cum, în prezentul studiu de caz, o activitate gazetărească desfășurată în condițiile social-politice ale unui regim politic poate să aibă repercusiuni asupra jurnalistului la schimbarea regimului, chiar dacă neretroactivitatea legii este un principiu de drept universal recunoscut.

Analiza de conținut calitativă s-a desfășurat asupra unui eșantion de articole apărute în revista *Biserica Ortodoxă Română* în intervalul 1936-1948 și selectate în funcție de tema cercetării: relația dintre Stat și Biserică. Periodicul cercetat are, în medie, în intervalul monitorizat, câte șase ediții pe an, cu câte două luni grupate, astfel încât comitetul editorial să respecte periodicitatea lunară anunțată încă de la primul număr, din 1874. În eșantionul de analiză au fost incluse textele semnate de preotul Gheorghe I. Moiescu, cu precădere, dar și alte articole, semnate de colaboratori ai revistei și membri ai comitetului de redacție, întrucât sarcinile lui Moiescu în postul de redactor includeau și aprobarea textelor trimise de colaboratori, corectura și inserarea lor în sumarul numărului curent. Articolele au fost inventariate după titlu, ediția în care apar, rubrica și ideea de bază în particularitățile

⁴ Jerzy Topolski, *Metodologia istoriei*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1987, p. 374.

raportului dintre Stat și Biserica Ortodoxă Română din perioada acoperită de publicație. Cele mai relevante aspecte ale raportului dintre Stat și Biserică au fost evidențiate prin analiza calitativă a conținutului articolelor, pe problematici și evenimente istorice tratate în sumarul revistei. În acest sens, am coroborat cercetarea cu metoda analizei de discurs.

Discursul ia naștere în cadrul unei rețele sociale, istorice și culturale care își pune amprenta pe orice trăsătură particulară. Discursul se deosebește de text prin aceea că discursul se situează în amonte în actul comunicațional, fiind „structura profundă a textului căruia îi asigură liniarizarea”, pe când textul, situat în aval, este „o succesiune de fraze supuse principiului ordinii, iar proprietățile caracteristice ale textului se situează la nivel semantic”⁵. Așadar, textul este produsul finit care va face obiectul analizei în lucrarea de față, încadrat într-un context mai larg al condițiilor de producere, cognitive, sociale, culturale și istorice, care propulsează orice discurs ca purtător de ideologie⁶.

John Hartley consideră că: „Pentru a înțelege un discurs, trebuie să analizăm mai atent condițiile sale sociale, politice și istorice, de producere și de consum, deoarece acești determinanți vor modela semnificația, modul său de producere, statutul de care se bucură, indivizii care îl folosesc și chiar utilizările pe care acest discurs le are”⁷. Potrivit lui Maingueneau, analiza de discurs se definește ca „analiza articulării textului și a contextului social în care este produs”⁸.

Evidențierea raporturilor dintre Stat și culte, reflectat în presa religioasă, se va realiza cu ajutorul analizei de conținut calitative, prin inventarierea și analiza articolelor care ilustrează implicit sau explicit aceste raporturi.

Având în vedere faptul că există două modalități recunoscute de abordare a unui fenomen, din interiorul său și din afara lui, putem spune că prezenta cercetare va fi făcută din ambele perspective. Experiența de jurnalist în presa religioasă, ca redactor angajat al Episcopiei Argeșului și Muscelului, apoi în calitate de colaborator al săptămânalului *Argeșul ortodox*, mi-a permis observarea unor caracteristici de funcționare a unui periodic bisericesc, atât la nivelul relațiilor inter-redacționale și cu ierarhia bisericească, cât și la nivelul editării textelor de presă, redactate în mod expres după anumite cerințe de context, structură și limbaj, ca purtătoare a ideologiei specifice cultului și a relației cultului cu realitățile social-politice

⁵ Daniela Roventă-Frumușani, *Analiza discursului: ipoteze și ipostaze*, Tritonic, București, 2005, pp. 73-74.

⁶ Teun A. van Dijk, *The Interdisciplinary study of news as discourse*, în Klaus Bruhn Jensen and Nicholas W. Jankowski (editori), *A Handbook of Qualitative Methodologies for Mass Communication Research*, Taylor & Francis e-Library, 2002, pp. 109-110.

⁷ John Hartley, *Discursul știrilor*, Traducere de Monica Mitarcă, Polirom, Iași, 1999, p. 16.

⁸ M. Dominique Maingueneau, *Les tendances françaises en analyse du discours*, Compte rendu de la conférence donnée à l'Université d'Osaka le 12 novembre 1998, <http://www.lang.osaka-u.ac.jp/~benoit/fle/conferences/maingueneau.html>, data ultimei accesări: 3.10.2015, p. 2.

dintr-o anumită perioadă. Natura temei, metodologia cercetării, precum și experiența profesională și formația academică a cercetătoarei, absolventă a unei facultăți de jurnalism și științele comunicării, vor imprima tezei un caracter interdisciplinar.

Structura lucrării reflectă interdisciplinaritatea temei, a metodelor de cercetare folosite, precum și abordarea complexă a fenomenului religios în relația cu puterea politică. Teza de doctorat cuprinde patru capitole, împărțite în subcapitole și subpuncte. **Primul capitol** este reprezentat de istoricul presei religioase românești, în majoritate aparținând cultului creștin-ortodox, majoritar în țara noastră, începând cu anul 1839, momentul de debut al presei bisericești din țara noastră, și până în prezent, în epoca mijloacelor de comunicare în masă și a noilor tehnologii informaționale, de care se folosește azi orice demers jurnalistic viabil. Studiul are ca scop prezentarea presei religioase românești ca fenomen de amploare în cadrul mai larg al istoriei presei românești, ca tip de presă specializată, cu anumite caracteristici ce țin atât de condiția presei la un moment dat într-o societate, precum și de trăsăturile specifice ale acestui tip de presă, condiționată de un limbaj specializat, de caracterul militant, de subordonarea ierarhică față de forurile decidente ale cultului. Astfel, conținutul editorial, corect interpretat în contextul epocii, al constrângerilor specifice actului editorial al presei bisericești, oferă indicii asupra gradului de dezvoltare a societății la un moment dat, asupra situației presei românești, asupra gradului de coeziune în interiorul unui cult, asupra situației socio-culturale a membrilor ei, precum și asupra relației cultului cu statul în care activează. Noutatea cercetării constă în îmbogățirea informațiilor conținute în materialul bibliografic cu observații proprii asupra fenomenului mediatic și instituțional reprezentat de presa religioasă, realizate prin accesul direct la colecțiile de periodice din Biblioteca Academiei Române și din fondul unor biblioteci parohiale din Arhiepiscopia Argeșului și Muscelului. Având ca piste de cercetare lucrările *Ziaristica bisericească la români* a lui Onisifor Ghibu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române* și *Cultura teologică românească* ale lui Mircea Păcurariu, precum și dicționarele presei alcătuite de Nicolin și Georgeta Răduică, I. Hangiu, Marian Petcu și Ilie Barangă, și *Enciclopedia Ortodoxiei românești*, am adăugat informații asupra unor aspecte amintite în trecut de istoricii menționați sau total neexplorate, precum articole-program și subiecte controversate apărute în paginile periodicelor. De asemenea, capitolul conține date referitoare la publicațiile celorlalte culte recunoscute de către Statul român. Nu în ultimul rând, informațiile despre presa momentului în cadrul cultului creștin-ortodox au fost actualizate cu ajutorul *Catalogului mediatic ortodox* editat de Patriarhia Română în 2017.

Capitolul al II-lea prezintă coordonatele relației dintre Stat și Culte în perioada interbelică, un interval de timp marcat de intense dezbateri asupra rolului religiei în societatea românească, în care se întâlnesc tendințe antagonice la nivelul intelectualității românești, precum modernismul lui Eugen Lovinescu și ortodoxismul lui Nichifor Crainic. De asemenea, răspândirea ideilor materialismului științific, ridicat la rangul de politică de stat de către puterea vecină de la Răsărit, impunea precizări asupra raporturilor dintre omul laic și omul religios. Astfel, epoca este caracterizată de o serie de evenimente de referință în raportul dintre Culte și Stat. Cercetarea a urmărit constant să evidențieze modul în care evenimentele din viața Statului, schimbările survenite la nivel de organizare politică, reconfigurare a granițelor, schimbarea regimului politic, contextul internațional mai larg cu repercusiuni asupra situației interne, au influențat relația dintre Culte și Stat, libertatea de exprimare a cultelor, prezența lor în spațiul public, la modul general, precum și în viața politică a Statului, la modul particular. Secțiunea analizează activitatea principalelor culte confruntate cu modificarea legislației în urma Unirii din 1918, schimbarea structurii confesionale a populației, precizarea statutului lor în diferite momente ale perioadei interbelice, momente influențate de factorul politic. O mare parte a cercetării din acest capitol este rezervată Bisericii Ortodoxe Române, confruntată cu necesitatea unificării bisericești, precum și cu menținerea statutului de Biserică dominantă, în condiții specifice determinate de: alăturarea celorlalte provincii care aduc un aport considerabil de credincioși aparținând altor confesiuni; concesiile făcute de către Stat cultului catolic, subordonat unei autorități ierarhice externe – Vaticanul; ascensiunea cultelor neoprotestante; tendințele politicianilor și ale formațiunii de extremă dreapta Mișcarea Legionară care se manifestau către atragerea clerului, o categorie socială cu mare influență asupra maselor, în scopul creșterii capitalului electoral. Capitolul urmărește evenimentele istorice de referință așa cum au fost prezentate în bibliografia generală și de specialitate. Aportul de originalitate îl constituie studiul de documente constând în texte de legi și în dezbaterile Senatului României, în cadrul cărora am analizat discursurile unor ierarhi, ale miniștrilor cultelor din diverse guvernări, precum și ale unor lideri politici care au luat cuvântul în ședințele unde s-au dezbătut probleme legate de situația cultelor.

Capitolul al III-lea tratează o perioadă controversată în istoria României, cu repercusiuni grave asupra cultelor religioase. Noul regim politic instaurat după actul de la 23 august 1944 cu sprijinul Uniunii Sovietice viza restructurarea societății în profunzimea ei printr-o luptă de clasă acerbă și fără compromisuri. În calea unei ideologii bazate pe materialismul științific, unul dintre obstacole era, desigur, religia, văzută de instrument de oprimare a claselor bogate împotriva muncitorimii. În aceste condiții, pe de o parte, noua

putere politică va declanșa opresiunea împotriva cultelor religioase, iar pe de altă parte, cultele vor dezvolta mecanisme de supraviețuire, de la ostilitatea fățișă a unora dintre clerici și rezistență martirică până la acceptarea tacită a noilor condiții și colaborarea cu organele Securității Statului. Cercetarea trece prin mai multe aspecte ale acestei probleme delicate, de la aspecte legale, discrepanța între discursul public al comuniștilor privind libertatea conștiinței și opresiunea sistematică, prin mijloace legale, dar și printr-un control paralel al poliției politice care va dezvolta, cu concursul societății, o rețea de informare prin care se va institui o adevărată paranoia. Cum au reacționat cultele în fața acestor schimbări, care era poziția lor oficială și care erau sacrificiile, eforturile de culise pentru menținerea statutului de care se bucuraseră până atunci în societatea românească? În acest capitol al tezei am folosit, pe lângă bibliografia de specialitate, și surse inedite, dosare penale și informative din arhiva CNSAS. Deși, așa cum au relevat cercetările recente, toate cultele au avut de suferit în perioada comunistă, în funcție de gradul de pericolozitate pentru regimul comunist, dat de influența asupra maselor, în termeni statistici, respectiv de dependența ierarhică față de o putere străină cum era Vaticanul, Biserica Ortodoxă, Biserica Greco-Catolică și Biserica Romano-Catolică au avut cel mai mult de suferit, fie și numai comparativ cu perioada precedentă, când statutul lor de culte naționale era prevăzut în Constituție, ca în cazul primelor două Biserici menționate. Dosarele analizate vizează activitatea unor clerici ai Bisericii Ortodoxe: Mina Dobzeu și Dumitru Bejan, ai Bisericii Greco-Catolice: Iuliu Hîrțea și ai Bisericii Romano-Catolice: Mihai Godo. Asemănările și deosebirile dintre cele patru cazuri vor fi sintetizate către finalul capitolului. Un alt aspect tratat în capitolul al III-lea se referă la mecanismele cenzurii și reacția presei religioase românești la transformările discursului public. Prin metoda analizei de discurs, am evidențiat modul în care elemente ale ideologiei comuniste din discursul oficial au pătruns în primii ani ai regimului, în conținutul editorial a patru publicații reprezentative: *Păstorul Ortodox*, *Glasul Bisericii*, *Foaia bunului creștin* și *Revista cultului mozaic din R.P.R.*

Capitolul al IV-lea reprezintă studiul de caz asupra revistei Sfântului Sinod, *Biserica Ortodoxă Română* și a modului în care raportul dintre Stat și Biserică se reflectă în paginile acesteia. Capitolul debutează cu o micromonografie a periodicului oficial al Bisericii, prezentând cronologic evoluția sa, de la prima ediție din 1874, componența comitetelor editoriale, eforturile acestora de a supraviețui ca întreprindere de presă condiționată instituțional și lipsită de mijloace de finanțare alternativă, demersurile pentru ridicarea nivelului teologic al revistei și menținerea acesteia la rangul de carte de vizită a Sfântului Sinod al unei Biserici naționale autocefale și evoluția conținutului editorial de-a lungul

existenței publicației până în prezent. O parte substanțială a studiului evidențiază evoluția raporturilor dintre Stat și Biserica Ortodoxă Română în perioada 1936-1948, timp în care preotul profesor Gheorghe I. Moiescu ocupă constant postul de redactor. Este un interval de referință în istoria revistei, o etapă deosebit de importantă pentru nivelul teologic al acesteia, dar și o perioadă relevantă pentru analiza raporturilor Bisericii cu Statul român. De-a lungul deceniului 1936-1946, România trece prin transformări succesive de regim politic care, așa cum va arăta studiul de față, pornind de la ipotezele de cercetare enunțate, se vor reflecta și în conținutul editorial al publicației Sfântului Sinod. Un ultim subcapitol este rezervat unui subiect controversat, prin care se va evidenția intervenția brutală a Statului comunist în viața cultelor religioase și metodele de constrângere ale autorităților față de intelectualitate, în general, și față de preoți, în special. Cazul prezentat și colaborarea lui Gheorghe I. Moiescu cu Securitatea, împotriva clericilor propriului cult, nu are caracter de generalizare, ci reprezintă un exemplu ilustrativ pentru politica de recrutare și șantaj a fostei poliții politice a Statului, precum și pentru situația indivizilor care s-au aflat în această situație și au decis să participe activ la denunțarea celor considerați inamici ai ordinii sociale instaurate de regimul comunist.

Articolele în care se reflectă relația dintre Stat și Biserica Ortodoxă sunt publicate constant la rubricile de actualitate, dar și în editoriale, pastorale ale patriarhilor și în edițiile speciale ale revistei – numere aniversare, comemorative sau omagiale. Principalele teme care pot fi urmărite de-a lungul perioadei studiate, în care au loc schimbări de regim politic, precum și schimbări, mai mult sau mai puțin pregnante, în politica Statului față de Culte, pot fi enunțate astfel: statutul Bisericii Ortodoxe Române în Stat; implicarea clericilor în viața politică; poziția Bisericii Ortodoxe Române față de evenimentele istorice din viața Statului și schimbările de regim politic; implicarea în viața socială a cetății; probleme privind organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române; învățământul religios; raportul cu celelalte culte și asociații religioase; raportul dintre Biserică și Stat în alte state, precum și raporturile Bisericii Ortodoxe Române cu alte Biserici ortodoxe.

Potrivit ipotezei de cercetare, am urmărit tema raportului dintre Stat și Biserică în periodicul *BOR* prin abordarea cronologică a acestor teme, așa cum apar ele în sumarul edițiilor analizate, fiecare articol fiind adaptat unui context social-politic diferit, cu manifestări diferite în relațiile dintre puterea laică și puterea religioasă.

Abordarea temei, ipotezele de lucru și metodologia cercetării au generat un **apar**at critic divers, alcătuit atât din izvoare, cât și din surse bibliografice. Din categoria izvoarelor, am considerat utilă contextualizarea temei de cercetare prin studiul unor documente edite,

constând în texte de lege, dezbateri ale Parlamentului României în perioada interbelică, precum și prin studiul unor importante documente inedite, puse recent la dispoziția cetățenilor, prin Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității, dosare penale, dosare informative și dosare de cadre ale unor clerici aparținând cultelor creștin-ortodox, greco-catolic și romano-catolic. Cea mai importantă parte a tezei se bazează pe cercetarea presei ca izvor istoric. Am consultat colecții de periodice atât ale Bisericii Ortodoxe, cât și ale Bisericii Catolice și ale Cultului mozaic. Studiul de caz a presupus cercetarea amplă și amănunțită, prin metoda monografică și metoda analizei de conținut, a volumelor din colecția periodicului *Biserica Ortodoxă Română*, revistă oficială a Sfântului Sinod al BOR, cu precădere în perioada 1936-1948, intervalul în care preotul Gh. I. Moiescu a fost redactorul publicației. Lucrări generale de istoria presei și istoria presei religioase, semnate de autori români și străini, au constituit cadrul inițial al cercetării presei religioase românești. Pe lângă acestea, numeroase lucrări, studii și articole despre relația dintre Stat și diverse culte, au oferit informații valoroase asupra desfășurării evenimentelor din zbuciumatul secol al XX-lea, pe toate planurile, inclusiv al vieții religioase. Vizita de studiu efectuată la Helsinki, în anul universitar 2015-2016, al doilea an al studiilor doctorale pentru candidată, a permis accesul la lucrări de specialitate din străinătate, lucrări care tratează perioada comunistă în statele din Estul Europei din perspectiva situației cultelor religioase. Pe lângă abordarea globală a problematicii, lucrările amintite, apărute încă din anii '70, conțin pagini speciale referitoare la Biserica Ortodoxă Română în timpul regimului comunist.

Lucrarea nu-și propune să epuizeze subiectul, oricând problema raportului dintre Biserică și Stat putând fi reluată în alte demersuri de cercetare, din alte perspective, cu alte metode de cercetare, chiar în analize de presă asupra altor publicații ale Bisericii Ortodoxe Române sau asupra presei religioase a altor culte, mai ales că fenomenul mediatic religios continuă să se dezvolte, să se modifice în condițiile realităților socio-culturale actuale și viitoare. În ultimul deceniu, cultele, în general, și Biserica Ortodoxă Română, în special, au constituit adesea subiecte ale unor campanii de presă defăimătoare, au fost sistematic atacate, iar studiul istoriei recente a adus la iveală aspecte controversate. În această situație, cultele nu pot rămâne la nivelul amvonului și la comunicarea directă, cu audiențe limitate, ci sunt chemate, ca orice factor social important, să se implice activ în viața cetății, prin cucerirea oricărei redute de comunicare și influență în spațiu public și prin reactualizarea permanentă a discursului. În acest sens, cercetarea istoriei raporturilor dintre Stat și Culte este un subiect de actualitate și relevanță socială.

BIBLIOGRAFIE

A. Izvoare inedite

- ACNSAS, Fond informativ, Dosar I 3569.
ACNSAS, Fond Penal, dosar P 000378.
ACNSAS, Fond Penal, dosar P 21363/ vol. 1.
ACNSAS, Fond Penal, P 126777, vol. 1-2.
ACNSAS, Fond SIE, Dosar personal 2461, vol. 1-14.

B. Izvoare edite

1. Documente publicate

- *** *Constituția României din 1923.*
- *** *Constituția României din 1938.*
- *** *Constituția Republicii Populare Române din 1948.*
- *** *Constituția Republicii Populare Române, 1952.*
- *** *Constituția Republicii Populare Române, 1965.*
- *** *Decret nr. 177 din 1948 pentru regimul general al cultelor religioase (text corectat conform rectificării apărute în Monitorul Oficial nr. 204 din 3 septembrie 1948).*
- *** *Decretul-lege pentru reforma electorală din 9 mai 1939.*
- *** *Desbaterile Adunării Constituante a Senatului, Ședința din 3 ianuarie 1925, în Monitorul oficial, nr. 56.*
- *** *Desbaterile Adunării Constituante a Senatului, Ședința din 12 februarie 1925, în Monitorul oficial, nr. 56.*
- *** *Desbaterile Adunării Constituante a Senatului, Ședința din 21 februarie 1925, în Monitorul oficial, nr. 56.*
- *** *Desbaterile Adunării Constituante a Senatului, Ședința din 24 martie 1925, în Monitorul oficial, nr. 56.*
- *** *Desbaterile Adunării Constituante a Senatului, Ședința din 28 aprilie 1925, în Monitorul oficial, nr. 56.*
- *** *Dezbaterile Senatului, Ședința de vineri, 12 iulie 1929 (ședința de noapte), în Monitorul Oficial nr. 81, 31 octombrie 1929.*

*** *Desbaterile parlamentare*, Senatul, Sesiunea ordinară (prelungită) 1935-1936, Ședința de marți, 31 martie 1936, în *Monitorul Oficial* nr. 47, miercuri, 9 septembrie 1936, Partea a III-a.

*** *Legea pentru regimul general al cultelor* (1928).

*** Achim, Viorel (editor), *Politica regimului Antonescu față de cultele neoprotestante. Documente*, Editura Institutului Național pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel”, Polirom, Iași, București, 2013.

2. Periodice

Almanahul parohiei ortodoxe române din Viena pe anii 1968, 1971, 1973, editat de Parohia ortodoxă română din Viena, 1010 Wien I, Löwelstrasse 8.

Argeșul Ortodox, anul I, II, III, nr. 1, 5, 77, 79, 84, 85, 90, 92, 2001-2002, Pitești.

Arma Cuvântului, anul I, III, nr. 1, 10, 1940-1943, Alba Iulia.

Biserica, foie religioasă-morală, anul I, nr. 1, 1862, București.

Biserica Ortodoxă Română, Revista Sfântului Sinod, 1874, 1884, 1934, 1936, 1937, 1938, 1939, 1940, 1941, 1942, 1943, 1944, 1945, 1946, 1947, 1948, 1949, București.

Biserica romana, 9 aprilie 1872, București.

Biserica Română, anul I, 1883, București.

Biserica și școala, Foaie religioasă și științifică, anul I, nr. 2, 11, 13, 14, 1886, Pitești.

Biserica și școala, anul I, nr. 1, 2, 4, 11, 19, 1889, anul IV, nr. 1, 1893, anul VIII, nr. 1, 1897, Galați.

Cultura – Revista cântăreților bisericești din România, anul I, nr. 1, 1911, București.

Curentul, no 4172, Vineri, 22 Septembrie 1939.

Curentul, no 4195, Duminică, 15 Octombrie 1939.

Deșteptarea, ziar eclesiastico-literar, anul I, nr. 1, 16, 1882, Iași.

Duminica Ortodoxă, foaie săptămânală a cercului de publicațiuni religioase și morale „Ia și citește!”, anul I, VI, VIII, nr. 1, 2, 35-36, 51, 52, 1918, 1924, 1926, București.

Eho eclesiastic, Gazetă religioasă morală, nr. 1, 1850, Buzău.

Foi'a basericesca. Organu pentru cultur'a religioasa a clerului si a poporului, nr. 1, 1883, Blaj.

Foia bisericescă pentru predici pre domineci, serbători și tote ocașiunile, anul I, nr. 1, 6, 1894, Gherla.

Foia Bunului Creștin, anul XXXII, nr. 1-2, 3-4, 5-6, 7-8, 9-10, 11-12, 1953, Sibiu.

Glasul Bisericii, „Revista oficială a Sf. Arhiepiscopii a Bucureștilor”, anul VIII, nr. 1-2, 3, 4, 7-8, 1949, București.

Lumina, anul III, nr. 201 (802), 2007, Iași.

Mitropolia Moldovei – foaie oficială bisericească, anul I, nr. 1, 1925, Iași.

Ortodoxul, anul I, nr. 1, 1880, București.

Păstorul ortodox, anul I, IV, XXVI, XXVII, nr. 4/1904, 13,14, 15 și 16/ 1905, 11-12/1946, 1-12/1947, Pitești.

Preotul, anul I, II, IV, nr. 5, 13/1861, 1/1962, 1/1964, 16/1965, Iași.

Renașterea, „organul oficial al Eparhiei Ortodoxe Române a Vadului, Feleacului, Geogiului și Clujului”, anul I, nr. 1, 1923, Cluj.

Revista catolica, anul I, IV, V, nr. 1, 2, 6, 1885, 1886, Satu Mare.

Revista catolica, anul IV, 15 februarie 1890, 30 aprilie 1890, anul V, 15-30 ianuarie 1891, Satu Mare.

Revista cântăreților bisericești, victime ale preoților hrăpăreți și nedrepti, nr.1, 1932, București.

Revista cultului mozaic din R.P.R., anul I, nr. 1, 2-3, 4-5, 6, 14, 16, 17, 18, 1956-1957, București.

Revista teologică, anul I, II, nr. 1, 2, 3, 12/ 1883, 9, 11, 33, 38/ 1884.

Vestitorul bisericesc, nr. 1, 15, 22/1839, nr. 4, 7, 9, 17, 20, 30, 32, 38, 39, 45, 46, 51/1840, Buzău.

Ziarul Lumina, anul VI, V, nr. 31 (1533), 59 (960), 128 (1029), 130 (1031), 145 (1347), 146 (1348), 247 (1449), 2008-2009, serie națională, București.

3. Memorii

Anania, Valeriu, *Memorii*, Cronologie de Ștefan Iloaie, Polirom, 2011.

Bejan, Dimitrie, *Oranki – Amintiri din captivitate*, ediție electronică, Apologeticum, 2006.

Bibescu, Martha, *Jurnal politic, 1939-1940*, București, Editura Politică, 1979.

Opriș, Ioan, *Alexandru Lapedatu – Amintiri*, prefață, ediție îngrijită, note și comentarii de Ioan Opriș, Editura Albastră, Cluj Napoca, 1998, Fundația Academia Civică pentru versiunea pdf.Acrobat Reader, 2016.

C. Lucrări și studii

1. Lucrări generale

*** *Îndrumări misionare*, Carte tipărită cu binecuvântarea Prea Fericitului Părinte Iustin, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1986.

Albert, Pierre, *Istoria presei*, traducere de Irina Maria Sile, prefață de Marian Petcu, Institutul European, Iași, 2002.

Comisia Prezidențială pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România, *Raport final*, coordonator Vladimir Tismăneanu, București 2006.

Corobca, Liliana, *Instituția cenzurii comuniste în România 1949-1977*, vol. I, Editura Ratio et Revelation, Oradea, 2014.

Dura, Preot dr. Nicolae, *Biserica trăită departe. Viața religioasă a românilor din Austria*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2005.

Evdokimov, Paul, *Femeia și mântuirea lumii*, Prefața Olivier Clement, Traducerea Gabriela Moldoveanu, Christina, București, 1995.

Ghibu, Onisifor, *Ziaristica bisericească la români*, Studiu istoric, Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, Sibiu 1910.

Gusti, D.; Herseni, T.; Stahl, H.H., *Monografia – teorie și metodă*, Ed. Paideia, București, 1999.

Hartley, John *Discursul știrilor*, Traducere de Monica Mitarcă, Polirom, Iași, 1999.

Heinen, Armin, *Legiunea „Arhanghelului Mihail”. O contribuție la problema fascismului internațional*, Traducere din germană de Cornelia și Delia Eșianu, Control științific Floarea Ioncioaia, Humanitas, București, 1999.

Ică jr., Ioan, *Studiu introductiv la Crainic, Nichifor, Cursurile de mistică. I. Teologia mistică; II. Mistica germană*, studiu introductiv și ediție de diac. Ioan Ică jr., Sibiu, Deisis, 2010.

Ionescu, Nae, *Teologia – Integrala publicisticii religioase*, Ediție, introducere și note: Dora Mezdrea, Deisis, Sibiu, 2003.

Iorga, Nicolae, *Istoria Bisericii Românești și a vieții religioase a românilor*, volumul al II-lea, Vălenii de munte, Tipografia „Neamul românesc”, 1908.

Iorga, Nicolae, *Istoria presei românești*, Editura Muzeul Literaturii Române, București, 1999.

Molloy, Peter, *Lumea dispărută a comunismului. O istorie orală a vieții cotidiene în spatele cortinei de fier*, Editura Rao, București, 2010.

Moraru, Alexandru, *Biserica Ortodoxă Română între anii 1885-2000. Biserică. Națiune. Cultură*, Vol. III, Tom. I, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2006.

Nicolaescu, Sergiu I., *Incursiuni în istoria presei românești*, Editura Cultura, Pitești, 2001.

Opriș, Ioan, *Alexandru Lapedatu în cultura românească (Contribuții la cunoașterea vieții politice și culturale românești din perioada 1918-1947)*, Editura Științifică, București, 1996.

Păcurariu, Pr. prof. dr. Mircea, *Basarabia – Aspecte din istoria Bisericii și a Neamului Românesc*, Editura BASILICA a Patriarhiei Române, București, 2012.

Păcurariu, Pr. prof. dr. Mircea, *Cultura teologică românească. Scurtă prezentare istorică*, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2011.

Păcurariu, Pr. prof. dr. Mircea, *Cultura teologică românească. Scurtă prezentare istorică*, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2011.

Păcurariu, Pr. prof. dr. Mircea, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. 2, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1992.

Păcurariu, Pr. prof. dr. Mircea, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. 3, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1997.

Petcu, Marian, *Cenzura în România*, în Petcu, Marian (coordonator), *Cenzura în spațiul cultural românesc*, Comunicare.ro, București, 2005.

Petcu, Marian, *Istoria jurnalismului și a publicității în România*, Polirom, Iași, 2007.

Petcu, Marian, *Istoria presei române. Antologie*, Editura Tritonic, București, 2003.

Petcu, Marian, *Jurnalist în România. Istoria unei profesii*, Comunicare.ro, București, 2005.

Preda, Sorin, *Tehnici de redactare în presa scrisă*, Polirom, Iași, 2006.

Roșca, Luminița *Producția textului jurnalistic*, Polirom, Iași, 2004.

Roventă-Frumușani, Daniela, *Analiza discursului: ipoteze și ipostaze*, Tritonic, București, 2005.

Stahl, Henri H., *Monografia unui sat. Cum se alcătuiește, spre folosul Căminului cultural*, ediția a II-a, Fundația Culturală Regală „Principele Carol”, Serviciul Social, București, Strada Latină 8, 1939.

Stăniloae, Dumitru, *Națiune și creștinism*, Editura Elion, București, 2004.

Șandru, Daniel, *Ideologia*, în Huzun (coord.), Eugen, *Concepte și teorii social politice*, Iași: Institutul European, 2011.

Thom, Françoise, *Limba de lemn*, traducere de Mona Antohi, studiu introductiv de Sorin Antohi, Humanitas, ediția a 2-a, București, 2005.

Topolski, Jerzy, *Metodologia istoriei*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1987.

Van Dijk, Teun A., *The Interdisciplinary study of news as discourse*, în Jensen, Klaus Bruhn and Jankowski, Nicholas W. (editori), *A Handbook of Qualitative Methodologies for Mass Communication Research*, Taylor & Francis e-Library, 2002

Veiga, Francisco, *Istoria Gărzii de Fier 1919-1941. Mistica ultranaționalismului*, traducere de Marian Ștefănescu, ediția a II-a, Humanitas, 1995.

Verzea, Mihaela, *Teoretizarea conceptului de Partid-Stat: repere istoriografice I*, în Academia Română, *Arhivele Totalitarismului*, anul XVIII, nr. 68-69, 3-4/2010, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului.

Zafiu, Rodica, *Diversitate stilistică în româna actuală*, Editura Universității din București, 2001.

Zelea-Codreanu, Corneliu, *Pentru legionari*, ediția a IX-a, Editura Scara, București, 1999.

2. Lucrări și articole de specialitate

*** *Jubileul de 25 de ani al arhiereului P.S. Melchisedek al Romanului, membru al Academiei Române*, în *Biserica Ortodoxă Română*, anul XI, nr. 11/ februarie 1888.

*** *Libertatea presei ne-am luat-o singuri, masă rotundă moderată de Gabriela Adameșteanu*, în *22 Plus*, supliment al revistei 22, nr. 24, 6 martie 1996, p. VI.

*** *Situația academiilor teologice – o eroare ce trebuie reparată*, în *Renașterea*, Organ național-bisericesc săptămânal, anul XVI, nr. 46, Cluj, 13 noiembrie 1938.

*** *Suspendarea activității Serviciului Social. Decretul-lege semnat de M.S. Regele*, în *Curentul*, no 4195, Duminică, 15 Octombrie 1939.

Andrei, Tudorel; Herțeliu, Claudiu; Ileanu, Bogdan Vasile, *Analiza statistică privind impactul religiei asupra satisfacției vieții populației*, în *Revista Română de Statistică*, nr. 2 / 2012, p. 45.

Androne, Iustin, *Aspecte privitoare la presa bisericească din țara noastră până în anul 1918*, în Paul Brusanowski, Nicolae Chifăr, Emanuel-Pavel Tăvală (coordonare editorială), *File de istorie: prețuire și recunoștință pr. prof. dr. Mircea Păcurariu*, Presa Universitară Clujeană – Editura Andreiana, 2012.

Burcă, Drd. Gh., *Periodice religioase editate de Mitropolia Moldovei și Sucevei*, în *Teologie și viață, Revistă de gândire și spiritualitate, Serie nouă, Anul II (LXVIII)*, nr. 11-12, noiemb.- decembrie 1992.

Burcă, Gh., *Publicații periodice religioase din secolul al XIX-lea în Moldova*, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, Revista oficială a Arhiepiscopiei Iașilor și a Episcopiei Romanului și Hușilor, Anul LII, Nr. 1-2, ianuarie – februarie 1976.

Burcă, Gh., *Publicații periodice religioase din secolul al XIX-lea din Moldova (II)*, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, Revista oficială a Arhiepiscopiei Iașilor și a Episcopiei Romanului și Hușilor, Anul LII, Nr. 7-8, iulie - august 1976.

Buzilă, Boris, *Patriarhie pentru țara întregită, Mitropolie pentru provincia revenită la sînul Țării*, în Grossu, Silvia, *Mitropolitul Gurie - misiunea de credință și cultură. Culegere de articole și studii despre Mitropolitul Gurie (Grosu) al Basarabiei (1877-1943)*, Chișinău, Epigraf, 2007.

Carebia, Florin Ioan, *Incursiune în presa bisericească bănățeană până la 1948 (zona Timișoara-Caransebeș)*, în *Analele Universității de Vest din Timișoara, Seria Teologică*, II-IV, 1996-1998, Timișoara.

Carp, Matatias, *Holocaust in Romania. Facts and Documents On The Annihilation of Romania's Jews 1940-1944*, Edited by Andrew L. Simon, Simon Publications, 2000.

Cătănuș, Ana-Maria, *Vocația libertății. Forme de disidență în România anilor 1970-1980*, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, București, 2014.

Cârstea, Sebastian Dumitru, *Biserica Ortodoxă Română în documentele regimului comunist în perioada 1945-1958*, în Paul Brusanowski, Nicolae Chifăr, Emanuel-Pavel Tăvală (coordonare editorială), *File de istorie: prețuire și recunoștință pr. prof. dr. Mircea Păcurariu*, Presa Universitară Clujeană – Editura Andreiana, 2012.

Chadwick, Owen, *The Christian Church in the Cold War*, Allen Lane The Penguin Press, 1992.

Chivu-Duță, Carmen, *Culte din România între prigoană și colaborare*, Polirom, Iași, 2007.

Cocora, Gabriel, *Cîteva precizări și adăogiri cu privire la începuturile periodicelor bisericești*, în *Glasyul Bisericii*, anul XIX, nr. 3-4, martie-aprilie 1960.

Cornea, Paul, *Un secol și jumătate de la apariția primelor gazete românești*, în *Limba și literatura română*, Revistă trimestrială pentru elevi, Anul V (VIII), nr. 2 (aprilie-iunie), București, 1979.

Cozma, Ioana Maria, *Forme ale propagandei comuniste în campaniile electorale din anii 1946-1948. Studiu de caz: județul Cluj*, în *Academia Română, Arhivele Totalitarismului*, anul XVIII, nr. 68-69, 3-4/2010, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului.

De George, Richard T.; Scanlan, James P. (editors), *Marxism and Religion in Eastern Europe*, Papers Presented at the Banff International Slavic Conference, September 4-7, 1974, D. Reidel Publishing Company, Dordrecht-Holland, Boston-U.S.A.

Dindirică, Lucian, *Miron Cristea – Patriarh, regent și prim-ministru. Perspectivă istorică și istoriografică*, în Sorin Liviu Damean, Lucian Dindirică, *Stat și societate în Europa*, vol. I, Editura Universitaria Craiova, 2009.

Drăgușin, Constantin, *Legile bisericești ale lui Cuza Vodă și lupta pentru canonicitate*, în *Studii Teologice*, IX (1957), nr. 1-2.

Enache, George, *Despre neajusul de a fi fost legionar. Studiu asupra cazului unor preoți arădeni*, în George Enache, *Ortodoxie și putere politică în România contemporană*, București, Nemira, 2005.

Enache, George, *Intelectualii și Ortodoxia în România interbelică*, în George Enache, *Ortodoxie și putere politică în România contemporană*, București, Nemira, 2005.

Enache, George, *Patriarhul Justinian și „apostolatul social”*, în George Enache, *Ortodoxie și putere politică în România contemporană*, București, Nemira, 2005.

Enache, George, Petcu, Adrian Nicolae, *Patriarhul Justinian și Biserica Ortodoxă Română în anii 1948-1964*, Editura Partener, 2009.

Enache, George, *Religiozitate populară și rezistență anticomunistă în România*, în George Enache, *Ortodoxie și putere politică în România contemporană*, București, Nemira, 2005.

Enache, George, *Trista poveste a mitropolitului Gurie Grosu*, în *Ziarul Lumina*, 14 noiembrie 2009.

Enache, George, *Decretul 410/1959. Un scurt bilanț la 50 de ani de la adoptare*, în *Ziarul Lumina*, 28 octombrie 2009.

Gabor, Adrian, *Biserica Ortodoxă Română și regimul comunist (1945-1964)*, Editura Sofia, 2005.

Ghercă, Iulian, *Catolicii în spațiul public. Presa catolic din România în prima jumătate a secolului al XX-lea*, Iași, Institutul European, 2013

Gidó, Attila, *Cadrelor instituționale ale reprezentării intereselor politice evreiești din Transilvania interbelică (Uniunea Națională a Evreilor din Transilvania și Partidul Evreiesc)*, în Vasile Ciobanu, Sorin Radu (coordonatori), *Partide politice și minorități naționale din România în secolul XX*, Vol. III, Techno Media, Sibiu, 2008.

Gillet, Olivier, *Religie și naționalism. Ideologia Bisericii Ortodoxe Române sub regimul comunist*, București, Compania, 2001.

Gomboș, Stelian, *Vorbirea despre Biserică și Stat – între curs și discurs*, Colecția GeoPolitica, Editura Top Form, București, 2009.

Gusti, D. *Serviciul social*, în *Sociologie românească*, anul III, nr. 7-9, iulie-septembrie 1938.

Hitchins, Keith, *The Romanian Orthodox Church and the State*, în Bohdan Bociurkiw, John W.R. Strong – editors, *Religion and Atheism in the U. S. S. R. and Eastern Europe*, Macmillan, London and Basingstoke, 1975.

Ioniță, Alexandru M., *Atitudinea Bisericii Ortodoxe Române față de evrei între 1918-1945 în Muntenia, reflectată în publicațiile vremii și în documente de arhivă*, în *Biserica Ortodoxă Română*, Buletinul oficial al Patriarhiei Române, anul CVIII, nr. 7-10, iulie-octombrie 1990, București.

Iordache, Teodor, *Presa bisericească în perioada de formare*, în *Biserica Ortodoxă Română*, anul LVIII, nr. 9-10, septembrie-octombrie 1940.

Ilinca, Alina, Bejenaru, Liviu Marius, *Controlul informației în România socialistă, 1965-1989 I*, în Academia Română, *Arhivele Totalitarismului*, anul XIV, nr. 52-53, 3-4/2006, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului.

Ivan, Ilie I., *Mitropolitul Antonie Plămădeală o prezență vie și dinamică în câmpul omiletic și retoricii creștine*, în *Buletin Științific*, Seria Teologie Ortodoxă, Universitatea din Pitești, Anul XI, Nr. 1, ianuarie-iunie 2006, Pitești.

Jenaru, Mihaela, *Armenians in Dobrudja*, în Iolanda Țighiliu, Marian Cojoc (coordonatori), *Dobrogea, florilegiu cultural. Spațiu multi-etnic (Dobrudja: A Cross Cultural Pool. A Multi-ethnic Space)*, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2007.

Kuller, Harry, *Presa evreiască bucureșteană 1857-1994*, Editura Hasefer, București, 1996.

Manole, Ilie; Nicolescu, Andrei, *Studiu introductiv la Gheorghe Nicolescu, Gheorghe Dobrescu, Andrei Nicolescu, Preoți în tranșee. 1941-1945*, Fundația General Ștefan Gușă, Grupul Drago Print.

Marin, Manuela; Cupcea, Adriana, *Comunitatea musulmană din Dobrogea în perioada comunistă*, în Cosmin Budeancă, Florentin Olteanu (coordonatori), *Stalinizare și destalinizare. Evoluții instituționale și impact social*, Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc, Memorialul Rezistenței Anticomuniste „Țara Făgărașului”, Polirom, 2014.

Michel, Patrick, *Politics and Religion in Eastern Europe. Catholicism in Hungary, Poland and Czechoslovakia*, translated by Alan Braley, T.J. Press Ltd., Padstow, Cornwall, 1991.

Mihai, Constantin, *Biserica și elitele intelectuale interbelice*, Iași, Institutul European, 2010.

Negruți, Ec. Sorin, *Evoluția structurii confesionale din România de la 1859 până în prezent*, în *Revista Română de Statistică* Supliment nr. 6 / 2014.

Netea, Visarion, *O tribună patriotică*, *Telegraful Român*, în *Telegraful Român*, an 126, nr. 1-4/ 1978.

Pană, Virgil, *Considerații privind relația stat-culte minoritare în România interbelică*, în Vasile Ciobanu, Sorin Radu (coordonatori), *Partide politice și minorități naționale din România în secolul XX*, Vol. III, Techno Media, Sibiu, 2008.

Păcurariu, Mircea, „*Telegraful Român*” la 125 de ani de apariție, în *Biserica Ortodoxă Română*, Buletinul oficial al Patriarhiei Române, anul XCVI, nr. 3-4, martie-aprilie 1978

Petcu, Adrian Nicolae, *Spiritualitate creștină vs. Legionarism în detenția comunistă. Secvențe de la Tg. Ocna*, în Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității, *Caietele CNSAS*, anul VIII, nr. 1, (15)/2015.

Petcu, Adrian Nicolae, *Mai-iunie 1947: patriarhul Alexei al Moscovei în România*, în *Lumina de duminică*, 7 februarie 2010.

Petcu, Adrian Nicolae, *Reluarea relațiilor bisericești româno-ruse în anul 1945*, în *Ziarul Lumina*, 12 septembrie 2012.

Petcu, Cristian Vasile, *Guvernarea Miron Cristea*, Editura Enciclopedică, București, 2009.

Petre, Constantin, „*Martorii lui Iehova*” în primele decenii ale regimului comunist, în Cosmin Budeancă, Florentin Olteanu (coordonatori), *Stalinizare și destalinizare. Evoluții*

instituționale și impact social, Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc, Memorialul Rezistenței Anticomuniste „Țara Făgărașului”, Polirom, 2014.

Plămădeală, Dr. Antonie, Arhiepiscop și Mitropolit, „*Telegraful Român*” în *conștiința Transilvaniei, România în conștiința „Telegrafului Român”*, în *Mitropolia Ardealului*, Revista Oficială a Arhiepiscopiei Sibiului, Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, Episcopiei Alba Iuliei și Episcopiei Oradiei, Anul XXVIII, Nr. 1-2, Ianuarie-Februarie 1983, Sibiu

Popescu, Narcis, *Propagandă și satelizare: Școala Superioară de Științe Sociale „A.A. Jdanov”, 1948-1958*, în *Academia Română, Arhivele Totalitarismului*, anul XVIII, nr. 68-69, 3-4/2010, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului.

Powell, David E., *Antireligious propanganda in the Soviet Union*, The MIT Press, Cambridge, Massachusetts, and London, England, 1978.

Preda, Radu, *Antena bisericii. Presa bisericească între propovăduire și imagine*, în Institutul Ludwig Boltzmann pentru Studiul Problematicii Religioase a Integrării Europene, „Pentru o democrație a valorilor: strategii de comunicare religioasă într-o societate pluralistă”, Seminar internațional organizat la Colegiul Noua Europă, București, 30 noiembrie - 1 decembrie 2001, Redactor: Irina Vainovski-Mihai, Colegiul Noua Europă, 2002

Raiciu, Ioana, *Imaginea Vaticanului în opinia publică românească în perioada interbelică*, București, Paideia, 2008.

Ramet, Pedro, editor, *Catholicism and Politics in Communist Societies*, in *Christianity under Stress*, Vol. II, Duke University Press, Durham and London, 1990.

Rădulescu, Ana-Maria, *Nifon Criveanu*, la rubrica „Dicționar biografic”, în *Academia Română, Arhivele Totalitarismului*, anul XVIII, nr. 68-69, 3-4/2010, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului.

Riutort, Philippe, *L'information en matiere de religion – Une spécilisation moralement fondée?* în *Reseaux. Les journalistes spécialisés*, dossier coordonné par Erik Neveu, Denis Ruellan, Rémy Rieffel, Hermes Science Publications, Paris, 2002

Secretariatul de Stat pentru Culte, *Statul și cultele religioase*, București: Litera, 2014.

Silveșan, Marius, *Bisericile Creștine Baptiste din România, între persecuție, acomodare și rezistență (1948-1965)*, Editura Cetatea de Scaun, Tîrgoviște, 2012-2013.

Soica, Sergiu, *Biserica Greco-Catolică în perioada regimului comunist din România. Corespondența Episcopului Ioan Ploscaru 1968-1975*, Galaxia Gutenberg, 2013.

Stan, Constantin I., *Patriarhul Miron Cristea: O viață - un destin*, București, Paideia, 2009.

Swatos, William H. Jr. (editor), *Politics and Religion in Central and Eastern Europe. Traditions and Transitions*, Praeger, Westport – Connecticut, London, 1994.

Tănase, Petroniu, *Întâmplări din vremea patriarhului Nicodim*, în *Teologie și Viață*, Revista Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, nr. 7-12/ iulie-decembrie 1999.

Tomka, Miklos, *Church, State and Society in Eastern Europe*, în *Cultural heritage and contemporary change*, Series IVA, Eastern and Central Europe, vol. 28, The Council for Research in Values and Philosophy, Washington D.C., 2005.

Țepelea, Gabriel, *Cuvânt înainte la Dimitrie Bejan, Oranki – Amintiri din captivitate*, ediție electronică, Apologeticum, 2006.

Țighiliu, Iolanda, *Dobrudja, a Multi-Ethnic Space. The Jews (1878-1947)*, în Iolanda Țighiliu, Marian Cojoc (coordonatori), *Dobrogea, florilegiu cultural. Spațiu multiethnic (Dobrudja: A Cross Cultural Pool. A Multi-ethnic Space)*, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2007.

Vasile, Cristian, *Biserica Ortodoxă Română în timpul primului deceniu comunist*, Curtea Veche Publishing, 2013.

Vasile, Cristian, *Între Vatican și Kremlin. Biserica Greco-Catolică în timpul regimului comunist*, Curtea Veche Publishing, 2013.

Vasile, Vasile, *Episcopul Melchisedec Ștefănescu – eminent ierarh, pedagog și om de cultură*, Arhiepiscopia Romanului și Bacăului, Filocalia, Roman, 2010.

C. Dicționare, enciclopedii, cataloage

*** *Enciclopedia Ortodoxiei românești*, Apărută din inițiativa și cu binecuvântarea Preafericitului Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2010.

Patriarhia Română, *Catalogul mediatic ortodox*, ediția 2017, Basilica, București, 2017.

Barangă, Ilie, 2003, *Dicționarul presei argeșene*, Tritonic, București.

Hangiu, I., *Dicționarul presei literare românești - 1790-1990*, Editura Fundației Culturale Române, București, 1996.

Petcu, Marian (coordonator), *Istoria jurnalismului din România în date. Enciclopedie cronologică*, Polirom, Iași, 2012.

Răduică, Georgeta, Răduică, Nicolin, *Dicționarul presei românești (1731-1918)*, Ed. Științifică, București, 1995.

D. Surse web

*** *Barometrul de Opinie Publică ADEVĂRUL despre ROMÂNIA*, Un proiect ADEVĂRUL sprijinit de INSCOP Research, februarie-martie 2013, p. 5, accesat on-line la <http://www.inscop.ro/wp-content/uploads/2013/03/INSCOP-ADEVARUL.-Raport-de-cercetare.-Institutii1.pdf>, data ultimei accesări: 12.03.2016.

*** *Cuvântul adevărului*, Buletinul Cultului Creștin Penticostal, Seria a II-a, <http://www.cuvantuladevarului.ro>, data ultimei accesări: 2 iulie 2015.

*** *Dicționarul teologilor români*, accesat online la <http://biserica.org/WhosWho/DTR/M/GheorgheMoiescu.html>, data ultimei accesări: 23.06.2017.

*** *Revista Legea românească*, la <http://eparhiaortodoxaoradea.ro/documente-utile/revista-legea-romaneasca>, data accesării: 23 octombrie 2015.

*** *Revista Renașterea*, la <http://www.renasterea-cluj.ro/revista-renasterea.html>, data accesării: 23 octombrie 2015.

*** Secretariatul de Stat pentru Culte, <http://www.culte.gov.ro>, data ultimei accesări: 2 iulie 2015.

Agerpress, *DOCUMENTAR: Inima Reginei Maria este depusă la Castelul Pelișor din Sinaia*, marți, 3 noiembrie 2015, <https://www.agerpres.ro/flux-documentare/2015/11/03/documentar-inima-reginei-maria-este-depusa-la-castelul-pelisor-din-sinaia-08-04-33>, data ultimei accesări: 2.07.2017.

Arhivele Naționale ale României, Ministerul Cultelor și Artelor. Direcția Studii 1924-1925, 1930-1935, 1937-1963, p. 8, accesat on-line la <http://www.arhivelenationale.ro/images/custom/image/serban/Culte%20final.pdf>, data ultimei accesări: 20.05.2017.

Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, Eparhia de Oradea, *Episcopul Iuliu Hirțea*, accesibil online la: <http://www.bru.ro/oradea/lista-episcopilor/ps-iuliu-hirtea/>, data ultimei accesări: 17.07.2017.

Centrul pentru Monitorizarea și Combaterea Antisemitismului din România, *Evreii din România*, accesat online la <http://antisemitism.ro/istorie/evreii-din-romania>, data ultimei accesări: 6.07.2016.

Diac, Cristina, *Regi catolici, regine protestante, copii ortodocși*, în *Historia.ro*, disponibil online la: http://www.historia.ro/exclusiv_web/general/articol/regi-catolici-regine-protestante-copii-ortodoc-i.

Dinu, Nicolae, 2013, *Construcția identității europene în presa religioasă ortodoxă – teză de doctorat*, București, 2013, rezumat, accesat on-line la <http://doctorat.snsupa.ro/sites/default/files/doctorat/nicolae%20dinu/Rezumat%20Teza%20DINU%20Nicolae%20rom.pdf>, data: 20.10.2015.

Doboș, Dănuț, *Figuri ilustre. Pr. Carol Auner*, în *Lumina creștinului*, Episcopia Romano-Catolice de Iași, <http://www.ercis.ro/lumina/numar.asp?an=2006&numar=4&id=86>, data ultimei accesări: 27.06.2017.

Dobzeu, Mina, *Ce reprezintă botezul lui Nicolae Steinhardt?*, <http://www.fericiticeiprignoniti.net/nicolae-steinhardt/786-ce-reprezinta-botezul-lui-nicolae-steinhardt>, data ultimei accesări: 16.03.2016.

Dumea, Emil, *Biserica și Statul în România contemporană*, <http://emildumea.ro/articole/Emil%20Dumea%20-%20Biserica%20si%20Statul%20in%20Romania%20contemporana.pdf>, data ultimei accesări: 27.06.2016.

Gheorghe, Beatrice, *O viață închinată religiei*, în *Memoria. Revista gândirii arestate*, Editată de Fundația Culturală „Memoria” sub egida Uniunii Scriitorilor din România, accesat on-line la: http://revista.memoria.ro/?location=view_article&id=631, data ultimei accesări: 12.03.2016.

Giosanu, Ierom. Cosma, *Monahismul românesc sub dictatura comunistă între anii 1950-1959*, în *Teologie și viață*, Revistă de gândire și spiritualitate creștină, p. 146, http://www.teologiesiviata.ro/sites/default/files/articol/pdf/2012/09/07_giosanu_monahismul_romanesc.pdf, data ultimei accesări: 17.03.2016.

Greenbaum, Avraham, *Revista Cultului Mozaic din R.P.R.*, în *The YIVO Encyclopedia of Jews in Eastern Europe*, versiune on-line, disponibil la http://www.yivoencyclopedia.org/article.aspx/Revista_Cultului_Mozaic_din_RPR, data ultimei accesări: 2 iulie 2015.

Maingueneau, M. Dominique, *Les tendances françaises en analyse du discours*, Compte rendu de la conférence donnée à l'Université d'Osaka le 12 novembre 1998, <http://www.lang.osaka-u.ac.jp/~benoit/fle/conferences/maingueneau.html>, data ultimei accesări: 3 octombrie 2015

Mareș, Clara, *Prevenirea ca metodă de represiune a Securității*, în *Observator cultural*, 16-06-2005, accesibil online la: <http://www.observatorcultural.ro/articol/prevenirea-ca-metoda-de-represiune-a-securitatii-2>, data ultimei accesări: 16.07.2017.

Mitropolia Munteniei și Dobrogei, Arhiepiscopia Dunării de Jos, *Mănăstirea Vladimirești*, la <http://www.edj.ro/mnstirea-vladimireti>, data ultimei accesări: 24.02.2016.

Neagoe-Pleșa, Elis, Pleșa, Liviu, *Culte neoprotestante din România în perioada 1975-1989*, accesibil on-line la http://www.cnsas.ro/documente/istoria_comunism/studii_articole/culte_minoritati/Culte%20neoprotestante.pdf, data ultimei accesări: 14.04.2016.

Nica, Arhim. Dr. Emilian, *Monahismul din Moldova și Decretul 410 din 1959*, în *Teologie și viață*, Revistă de gândire și spiritualitate creștină, p. 165, accesibil on-line la http://www.teologiesiviata.ro/sites/default/files/articol/pdf/2012/09/07_nica_monahismul_din_moldova.pdf, data ultimei accesări: 17.03.2016.

Păcurariu, Mircea, *Învățământul teologic seminarial în Biserica Ortodoxă Română*, accesat on-line la <http://www.seminariasi.ro/istoric/invatamantul-teologic-seminarial-biserica-ortodoxa-romana>, data ultimei accesări: 26.06.2017.

Petcu, Adrian Nicolae, *Teodor M. Popescu și cazul Winnitza*, în *Romania Military*, 2 aprilie 2013, accesat online la <https://www.rumaniamilitary.ro/cazul-winnitza>, data ultimei accesări: 23.06.2017.

Popovici, Vlad, 2006, *Antecedentele modelului cultural tribunist: Activitatea tinerilor de la „Telegraful român”*, la <http://tara-barsei.ro/wp-content/uploads/2008/12/popovici2006.pdf>, data ultimei accesări: 30.06.2015.

Rogobete, Silviu E, *Morality and Tradition in Post-communist Orthodox Lands: On the Universality of Human Rights. With Special Reference to Romania*, versiune pdf., p. 12, accesibil on-line la: http://www.areopagus.ro/despre-noi/istoric/apsa_proceeding_2277.pdf.

Rostás, Zoltán *Serviciul Social sau obligativitatea muncii culturale*, în *Cooperativa Gusti*, <http://www.cooperativag.ro/serviciul-social-sau-obligativitatea-muncii-culturale>, data ultimei accesări: 7.07.2017.

Rusan, Romulus, *Geografia și cronologia Gulagului românesc*, accesibil online la: <http://www.memorialsighet.ro/geografia-si-cronologia-gulagului-romanesc>, ultima accesare: 13.05.2016.

Stănescu, Manuel, *România și Polonia în perioada interbelică: „Alianța inimilor, un singur popor cu două drapele”*, revista *Historia*,

<https://www.historia.ro/sectiune/general/articol/romania-si-polonia-in-perioada-interbelica-alianta-inimilor-un-singur-popor-cu-doua-drapele>, data ultimei accesări: 5.07.2017.

Șerban, Iuliu, *Buletinul Comisiei Monumentelor Istorice: Istoric*, Institutul Național al Patrimoniului, <http://patrimoniul.gov.ro/ro/bcmi-istoric>, data ultimei accesări: 7.07.2017.

Tomescu, Sergiu, *Concordatul României cu Vaticanul. Câteva aspecte ale relațiilor României cu Vaticanul și situația Bisericii în perioada 1918-1928*, în *Revista teologică Mitropolia Ardealului*, accesibil on-line la: <http://revistateologica.ro/concordatul-romaniei-cu-vaticanul-cateva-aspecte-ale-relatiilor-romaniei-cu-vaticanul-si-situatia-bisericii-in-perioada-1918-1928>, data ultimei accesări: 30.06.2016.

Vlădescu, Ion-Dragoș, 2013, *Părintele Stăniloae – redactor al Telegrafului Român*, în *Telegraful Român*, publicație bisericească a Arhiepiscopiei Sibiului, vineri, 8 martie 2013, <http://telegrafulroman.blogspot.ro/2013/03/parintele-staniloae-redactor-al.html>, data ultimei accesări: 20.05.2015.

Voicu, Alexandru, *Relația controversată a Bisericii Ortodoxe Române cu Mișcarea Legionară*, în *Historia.ro*, accesibil on-line la: http://www.historia.ro/exclusiv_web/general/articol/rela-ia-controversat-bisericii-ortodoxe-rom-ne-mi-care-a-legionar, data ultimei accesări: 27.06.2016.

Voicu, Simona, *Profetul vasluienilor, Mina Dobzeu - sfântul închisorilor comuniste care l-a botezat pe Nicolae Steinhardt*, în *adevarul.ro*, 20 ianuarie 2015, accesibil on-line la: http://adevarul.ro/locale/vaslui/profetul-vasluienilor-minadobzeu-sfantul-inchisorilor-comuniste-l-a-botezat-nicolae-steinhardt-1_54be110d448e03c0fdc5d889/index.html, data ultimei accesări: 17.03.2016.

Patriarhia Română – Ziarul Lumina, *Fototeca Ortodoxiei românești*, <http://fototecaortodoxiei.ro/>, data ultimei accesări: 21 iulie 2017.

Curriculum vitae Europass

Informații personale

Nume / Prenume **Grigore Gabriela**

Adresă(e)

Telefon(oane)

Mobil: 0721159679

E-mail(uri) gabby.safta@gmail.com

Naționalitate(-tăți) română

Data nașterii 12 februarie 1978

Sex femeiesc

Experiența profesională

Perioada 2004 - prezent

Funcția sau postul ocupat Asistent universitar

Activități și responsabilități principale

– susținerea seminariilor de Fundamentele sistemului mass-media, Etica mass-media, Jurnalism aplicat în presă scrisă, Jurnalism tematic, Jurnalism economic, Limba română contemporană, Relații publice sectoriale, Comunicare în context profesional și social, Paginare asistată de ordinator;
– redactor coordonator al revistelor "Universitaria UPit", „Follow UPit”.
– alcătuire orarii;
– îndrumare studenți;
– participare în comisia de admitere în facultate – înscriere de dosare (iulie 2004, iulie 2005), alcătuire de subiecte și corectare de lucrări (iulie 2006, septembrie 2006);
– participare în comisia de licență la specializarea Jurnalism, promoția 2006, ca secretar de comisie;
– participare la conferințe și colocvii, în cadrul cărora am prezentat lucrări.

Numele și adresa angajatorului

Universitatea din Pitești, Facultatea de Științe ale Educației, Științe Sociale și Psihologie,
Departamentul de Psihologie și Științele ale Comunicării
Targu din Vale nr. 1, Pitești (România)
www.upit.ro

Tipul activității sau sectorul de activitate

Învățământ

Perioada 2004 - 2009

Funcția sau postul ocupat Redactor colaborator

Activități și responsabilități principale

– activitate de secretariat de redacție – concepere și supraveghere a machetării publicației *Argeșul Ortodox*;
– corectură;
– relații cu publicul;
– colectare informații și redactare articole – rubricile *Știați că...*, *Orizont creștin*, *Limba vechilor cazanii*, participare la evenimentele din viața Eparhiei Argeșului, realizând știri, reportaje și interviuri, redactarea materiale de informație și opinie teologică, publicate în săptămânalul amintit.

Numele și adresa angajatorului

Episcopia Argeșului și Muscelului , Curtea de Argeș (România)

Tipul activității sau sectorul de activitate

Mass-media

Perioada 2002-2004

Funcția sau postul ocupat Redactor

Activități și responsabilități principale	<p>– activitate de secretariat de redacție – concepere și supraveghere a machetării publicației <i>Argeșul Ortodox</i>;</p> <p>– în funcția de redactor al Episcopiei mi s-a încredințat din anul 2003 și până în 2004 apariția altor două publicații teologice: <i>Lumină lină</i> (28 pagini, cu apariție de două ori pe an) și <i>Păstorul ortodox</i> (208 pagini, cu apariție anuală). Această nouă atribuție presupunea colectarea și selectarea articolelor, culegerea textelor, corectura, concepția grafică, supravegherea machetării, toate activitățile legate de editarea celor două publicații.</p> <p>– corectură;</p> <p>– relații cu publicul;</p> <p>– colectare informații și redactare articole – rubricile <i>Știați că...</i>, <i>Orizont creștin</i>, <i>Limba vechilor cazanii</i>, participare la evenimentele din viața Eparhiei Argeșului, realizând știri, reportaje și interviuri, redactarea materiale de informație și opinie teologică, publicate în săptămânalul amintit.</p>
Numele și adresa angajatorului	Episcopia Argeșului și Muscelului , Curtea de Argeș (România)
Tipul activității sau sectorul de activitate	Mass-media
Perioada	1997-2001
Funcția sau postul ocupat	Practică studentească în instituții de presă
Activități și responsabilități principale	<p>- documentare, culegere de informații pe teren, redactare știri și reportaje, publicate în paginile cotidianului <i>Național</i>;</p> <p>- elaborare de știri și reportaje, difuzate la <i>Radio România Antena Bucureștilor</i>;</p> <p>- traducerea unor articole de specialitate din limbile franceză și engleză, folosite în redacția săptămânalului <i>Magazin Cultural-Științific</i> pentru documentare în vederea redactării de articole.</p>
Numele și adresa angajatorului	<p>- cotidianul <i>Național</i>, secția politic, sub coordonarea redactorului-șef Bogdan Iacob, în perioada iunie-iulie 2000;</p> <p>- <i>Radio România – Antena Bucureștilor</i>, sub coordonarea realizatorului Ionel Măireanu, în perioada iunie-iulie 1999;</p> <p>- săptămânalul <i>Magazin Cultural-Științific</i> în perioada iunie-iulie 1998.</p>
Tipul activității sau sectorul de activitate	Mass-media
Educație și formare	
Perioada	2014 - prezent
Calificarea / diploma obținută	doctorand, domeniul fundamental Științe Umaniste, domeniul Istorie
Disciplinele principale studiate / competențe profesionale dobândite	Metodologia cercetării și scrierea academică în domeniul istoriei. Aplicații în istoria contemporană și în studiile de arie
Numele și tipul instituției de învățământ / furnizorului de formare	Universitatea „Valahia” din Târgoviște
Perioada	2005 - 2006
Calificarea / diploma obținută	master în Relații Publice și Publicitate
Disciplinele principale studiate / competențe profesionale dobândite	Relații Publice, Publicitate, Marketing, Comportamentul consumatorului, Metodologia cercetării în științele comunicării, Managementul resurselor umane, Argumentare
Numele și tipul instituției de învățământ / furnizorului de formare	Universitatea București, Facultatea de Jurnalism și Științele Comunicării, București (România)
Perioada	2004
Calificarea / diploma obținută	Modul pedagogic
Disciplinele principale studiate / competențe profesionale dobândite	Metodică, Pedagogie, Logică, Psihologie

Numele și tipul instituției de învățământ / furnizorului de formare | Universitatea din Pitești, Departamentul de formare a personalului didactic

Perioada | 1997 - 2001

Calificarea / diploma obținută | licență în Științele Comunicării, Jurnalistică

Disciplinele principale studiate / competențe profesionale dobândite | Teoria comunicării, Comunicare interpersonală, Semiotică, Tehnici de argumentare, Introducere în sistemul mass-media, Istoria presei, Genurile presei, Presă scrisă, Radio, Televiziune, Internet, Fotojurnalism, PAO, Dreptul comunicării, Etica mass-media etc.

Numele și tipul instituției de învățământ / furnizorului de formare | Universitatea București, Facultatea de Jurnalism și Științele Comunicării, București (România)

Aptitudini și competențe personale

Limba(i) maternă(e) | română

Limba(i) străină(e) cunoscută(e) | **Engleză, franceză**

Autoevaluare
Nivel european (*)

engleză
franceză

Înțelegere		Vorbire		Scriere
Ascultare	Citire	Participare la conversație	Discurs oral	Exprimare scrisă
C2	C2	C2	C1	C2
A2	B2	A1	A1	B1

Certificat de competență lingvistică (Universitatea din Pitești, Facultatea de Litere), Limba engleză

Competențe și abilități sociale

- spirit de echipă
- capacitate de adaptare
- bun comunicator, abilități dobândite prin lucrul cu studenții în cadrul seminariilor și prin participarea la conferințe și alte evenimente specifice mediului academic
- capacitatea de a redacta texte de presă și texte cu un conținut academic.

Competențe și aptitudini organizatorice

- abilități organizatorice și manageriale dobândite atât prin pregătirea teoretică în cadrul cursurilor de master, dar și la locul de muncă în funcția de secretar de redacție și redactor coordonator, precum și în organizarea diferitelor activități de promovare a facultății și în organizarea diverselor activități cu studenții.

Competențe și aptitudini dobândite la locul de muncă

- redactarea materialelor de presă
- abilități și competente pedagogice
- abilități manageriale
- lucrul în echipă
- cercetare științifică

Competențe și aptitudini de utilizare a calculatorului

Microsoft Office, QuarkXPress, Internet

Competențe și aptitudini artistice

Activități de hobby&craft, design de bijuterie, obiecte decorative, handmade

Listă de lucrări

- Lucrări apărute în Proceedings ISI

Gabriela Safta, Elena Popescu, „The Cultural Mission of the Media in the Beginning of the Romanian Press”, în *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, nr. 76/ 2013/4/15, editor Elsevier, pp. 723-728

Gabriela Safta, „Gender Stereotypes and Learning Patterns in Television Advertising”, în *5th International Conference LUMEN 2014, Transdisciplinarity and Communicative Action, LUMEN - TCA 2014*, November 21-22, 2014 - Targoviste (Romania), Editors Ana Frunza, Tomita Ciulei, Antonio Sandu, MEDIMOND International Proceedings, Bologna (Italy), 2015

Elena Drăgan, Gabriela Safta, „The Expressivity of the Advertising Language in the Romanian Local Press between the First World War and The Second World War”, Ofelia, I; Luminita, B; Cecilia Mihaela, M, International Symposium on Tradition/Innovation - Identity/Alterity - Paradigms in the Evolution of the Romanian Language and Culture, Kyiv, Ukraine, Sep 18-19, 2012, Tradiție/ Inovație - Identitate/ Alteritate: Paradigme în Evoluția Limbii și Culturii Române, Academia Română – Filiala Iași, Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, 2012, pp. 229-238.

- Articole BDI

Gabriela Safta, „Elements of a Journalistic Style in the Romanian Religious Press of the 19-th Century”, în „Langue et littérature. Repères identitaires en contexte européen – Language and Literature. European Landmarks of Identity – Limba și literatura. Repere identitare în context european”, Universitatea din Pitești, Facultatea de Litere, ISSN 1843-1577, Pitești, 2013, pp. 310-316

Gabriela Safta, „Beer Television Advertising - A World of Men. Gender Stereotypes”, în „Revista de științe politice = Revue des sciences politiques”, nr. 37-38, 2013, Editura Universitaria Craiova, pp. 397-403

Gabriela Safta, „The Romanian Religious Press in the Early Years of the Communist Regime: Elements of the Official Political Discourse in the Editorial Content”, în REVISTA DE ȘTIINȚE POLITICE. REVUE DES SCIENCES POLITIQUES, NO. 47 • 2015, pp. 227-235

Gabriela Safta, „Aspects regarding the oppression of the religious cults during the communist regime in the files of the Romanian Securitate”, în REVISTA DE ȘTIINȚE POLITICE. REVUE DES SCIENCES POLITIQUES, NO. 51 • 2016, pp. 109-119

Gabriela Safta, „Freedom of speech versus institutional subordination in the history of the Romanian religious Christian-orthodox press”, în *Valahian Journal of Historical Studies*, No. 23-24/ 2015, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, pp. 41-64

Gabriela Grigore, „National and confessional identity in the periodical *Biserica Ortodoxă Română*. A monographic study”, în REVISTA DE ȘTIINȚE POLITICE. REVUE DES SCIENCES POLITIQUES, NO. 55 • 2017 (în curs de publicare)

- Lucrări în volumele conferințelor naționale/internaționale, cu ISBN

Gabriela Safta, „Narativitatea în reclamele de televiziune”, în *Limbă, cultură și civilizație la începutul mileniului al treilea*, Universitatea Politehnica București, vol. 2, Editura Politehnica Press, București, 2007, ISBN 978-973-7838-54-4, Vol. II ISBN 978-973-7838-56-8, pp. 630-637

Gabriela Safta, „Advertising – A Form of Education. The Gender Stereotypes”, în International Conference EDU-WORLD 2006, Pitești, 01-03 june 2006, Editura Universității din Pitești, ISBN (10) 973-690-542-X, (13) 978-973-690-542-1, pp. VII-114 – VII-121

Gabriela Safta, „Relația reporteri-surse în mediatizarea răpirii jurnaliștilor români în Irak – Între dezinformare și solidaritate”, în Adela Rogojinaru (coordonator), „Comunicare și cultură – aplicații interdisciplinare”, Editura Tritonic, București; ISBN (10) 973-733-081-1, (13) 978-973-733-081-9, pp. 306-321

Gabriela Safta, „Self-disclosure in the Confession Mystery”, în „Language, Shaping, Communication = Limbaj, modelare, comunicare: simpozion Pitești 2007”, coordonator Gheorghe Ungureanu, Editura Universității din Pitești, ISBN 978-973-690-739-5, pp. 682-685

Gabriela Grigore, "Identity aspects of the Jewish community in *Revista cultului mozaic din RPR*", în Daniel Cojanu, *Cohabitation and Ecumenicity. Competing Social Imaginaries of Cultural Diversity*, 26-27 May, Târgoviște, România (în curs de publicare)

- Lucrări apărute în volume colective cu ISBN

Gabriela Safta, „Publicația *Foaia bunului creștin*. Reflectarea ideologiei comuniste în tematică și limbaj”, în Ștefan Ștefănescu – Claudiu Neagoe, *Cultură, istorie și societate*, volumul V, Ars Docendi, Universitatea din București, București, 2016, pp. 467-483, ISBN 978-973-558-938-7

- Cărți publicate în edituri recunoscute CNCS:

Elena Popescu, Gabriela Safta, „Teorii și tehnici de cercetare în comunicare și publicitate”, Editura Sitech, Craiova, 2014, ISBN 978-606-11-4123-4, 118 p.

Elena Popescu, Gabriela Safta, „Tehnoredactarea în presa scrisă”, Elena Popescu, Gabriela Safta, Editura Sitech, Craiova, 2014, ISBN 978-606-11-4118-0, 102 p.

„VALAHIA” UNIVERSITY OF TÂRGOVIȘTE

PHD. THESIS

**The relationship between the State
and the Cults between 1918 and 1989
reflected in the Romanian religious
press**

PHD SUPERVISOR:

Prof. univ. dr. Silviu MILOIU

DOCTORAL STUDENT:

Gabriela GRIGORE

TÂRGOVIȘTE

2017

CONTENTS

LIST OF ABBREVIATIONS

INTRODUCTION

CHAPTER I. A BRIEF HISTORY OF THE ROMANIAN RELIGIOUS PRESS

Introduction

I.1. The Romanian religious press in the XIXth and early XXth centuries

I.1.1. Beginning and searches (XIXth century)

I.1.2. The Romanian religious press in the beginning of the XXth centuries

I.2. The Romanian religious press between 1918 and 1948

I.3. The religious press between 1949 and 1989

I.4. The religious press after 1990

I.5. Diversity and confrontation of ideas in the religious press of the Orthodox Christian cult in Romania

Conclusions

CHAPTER II. THE RELATIONSHIP BETWEEN THE STATE AND THE CULTS IN ROMANIA IN THE INTERWAR PERIOD

Introduction

II.1. The legal status of the cults in the interwar period

II.2. The Romanian Orthodox Church

II.2.1. The Church unification and getting to the rank of Patriarchate

II.2.2. Patriarch Miron Cristea and the Regency Council

II.2.3. Patriarch Miron Cristea, President of the Council of Ministers (1938-1939)

II.2.4. The Romanian Orthodox Church and the Legionary Movement

II.3. The Catholic cult in Romania, between the Romanian State and the Vatican

II.4. The mosaic cult

II.5. The muslim cult

II.6. The neoprotestants

Conclusions

CHAPTER III. THE RELATIONSHIP BETWEEN THE STATE AND THE CULTS IN ROMANIA IN THE COMMUNIST PERIOD

Introduction

- III.1. The legal status of the cults in the communist period
 - III.2. The confessional structure of the Romanian population in the XXth century
 - III.3. The activity of the main denominations during the communist regime
 - III.3.1. The Romanian Orthodox Church
 - III.3.2. The Greek-Catholic Church
 - III.3.3. The Roman-Catholic Church
 - III.3.4. The neoprotestant denominations
 - III.4. Aspects regarding the oppression of religious cults in the files of the former Securitate
 - III.4.1. The case of the hieromonk Mina Dobzeu
 - III.4.2. The case of the military priest Dimitrie Bejan
 - III.4.3. The case of the Greek-catholic priest Iuliu Hîrțea
 - III.4.4. The case of the Jesuit priest Mihai Godo
 - III.4.5. Discussion on the results
 - III.5. The Romanian religious press in the early years of the communist regime: elements of the official political discourse in the editorial content
- Conclusions

CHAPTER IV. ASPECTS OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THE CHURCH AND STATUS REFLECTED IN *BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ* MAGAZINE

Introduction

- IV.1. National and confessional identity in the periodical „Biserica Ortodoxă Română – Revista Sfântului Sinod”
 - IV.1.1. Chronology
 - IV.1.2. The editorial content
- IV.2. The editorial activity of the priest professor Gheorghe I. Moisescu, the editor of *Biserica Ortodoxă Română* (1936-1948), and the reflection of the relationship between the State and the Church in the content of the publication
 - IV.2.1. The interwar democracy (the analysis period: 1936-February 10, 1938)
 - IV.2.2. King Carol II's monarchical authority regime (the analysis period: February 10, 1938-September 10, 1940)
 - IV.2.3. The Antonescu-Legionary regime (the analysis period: September 10, 1940-January 27, 1941)
 - IV.2.4. Antonescu's dictatorship (the analysis period: January 27, 1941-August 23, 1944)

IV.2.5. The establishment of the communist regime (the analysis period: August 23, 1944-December 1948)

Conclusions

IV.3. The word that builds and the word that condemns. Gheorghe I. Moisescu and the collaboration with the former Securitate

GENERAL CONCLUSIONS

BIBLIOGRAPHY

ANNEXES

ABSTRACT

The freedom of expression gained by the Romanian people after December 1989 opened to the historical research many gates materialized in new themes previously unapproached, among which the relationship between the state and the cults in Romania in the contemporary era. Access to so far classified documents has facilitated research and discovery of new issues and new approaches. In the last two decades many works have been published that deal with the activity of the cults, especially during the communist period. The novelty of this research is the use of the press as a source of historical research.

The purpose of the research is to highlight the evolution of the relationship between the State and the cults during the period 1918-1989, during three stages in the history of Romania, in which the relations changed on different coordinates, depending on the events that marked the existence of the Romanian people in the XXth century. The novelty of the theme approach is the use of the Romanian religious press as a source of historical research and the revelation of the way in which the relationship between the State and the cults was reflected in the religious press of the time. The press is the field that can not be built or understood without a permanent reference to the evolution of society as a whole, the newspaper being, among all the cultural products of a civilization, the one that has the closest connection to the political state, the economic situation, the social organization, in a given country and at a given time, aspects that constitute the reality reflected as a mirror in the media discourse. The study starts from the premises of the importance of the press in general in a society as a means of informing, educating and spending leisure time, as well as a source for historical research whose value can not be disputed.

Although with a smaller tradition compared to the Western European press and the journalistic activity in Russia, the press in Romania has its undeniable value and tradition, and it's related to the evolution of the Romanian society and the historical events. The emergence and evolution of the religious press, as a specialized press, is closely related to the evolution of the secular press and to the historical events in our country.

The emergence of the religious press in our country as a specialized field is closely related to the existence of the first general periodicals, *Curierul românesc*, *Albina românească*, *Gazeta de Transilvania*. 10 years after the establishment of the first Romanian modern periodicals, the first Church periodical is edited, as the fruit of the development of the theological education (January 7, 1839, under the title *Vestitorul bisericesc, gazetă religioasă și morală*, Buzău).

Just as the first journalists were aware of the mission of the generalist, "political" press, in the acception of that time, as a means of educating the people, of improving the Romanian language, of educating an informed and involved in the political decision citizen, the religious gazes emphasized the mission of raising the level of priesthood culture, enhancing the religious feeling of the Romanian people and its manifestation in the everyday life of the faithful.

The research assumptions:

1. If there are changes in the political and social context between 1918 and 1989, they will also affect the relationship between the State and religious cults.

2. Changes in the relationship between the State and the cults will be reflected in the religious press of time.

According to these assumptions, the purpose of the research is to highlight the evolution of the relationship between the State and the religious cults during the period mentioned and how the changes occurring within these relations are reflected in the religious press, as well as in the existence of the persons involved in publishing the periodicals. In this regard, I have chosen for the case study the editorial work of the priest professor Gheorghe I. Moisescu, analyzing both the visible part of his work as editor in the Holy Synod magazine, *Biserica Ortodoxă Română*, between 1936-1948, and its implications at the political level, with the establishment of the communist regime in which a significant part of the Romanian intelligentsia is forced to go through a process of restructuring the society in front of which it will resist with great sacrifices or capitulate.

From a chronological point of view, the thesis covers a dense period in historical events, framed in the troubled 20th century: starting with the Great Union of 1918, a year that reconfigures the borders, population structure and socio-political conditions in Romania; the death of King Ferdinand, who had earned the surname of the "Land Reinventor" in 1927, followed by a tense period in the history of the Royal House, continued at the throne by Mihai I, who will rule through the Royal Regency (Prince Nicolae, Carol's brother, the Patriarch Miron Cristea and Gheorghe Buzdugan, the President of the Court of Cassation) between 1927 and 1930, the return of Carol Caraiman to the country and his proclamation as king by the Parliament on June 9, 1930, named Carol II, the regime of monarchy authority set up on February 10, 1938, abruptly abolished by Ion Antonescu's military dictatorship and the transformation of Romania into a national-legionary state, in September 1940, the removal of the Legionnaires from the government in January 1941, the act of August 23, 1944, necessary in the context of the world's conflagration in which our country was engaged but which would

then place Romania in the sphere of influence of the Soviet Union for the next half of century, irreversibly altering its historical destiny. It was a true conglomerate of events and changes with profound implications in all areas of the existence of the Romanian people, including in its spiritual-religious dimension. Different realities will generate different needs of society, of the political class, of government in relation to the spiritual part of existence and religious cults. Differences between political regimes will determine different positions of denominations at a general level as well as at a particular level, knowing that democratic regimes have as principles egalitarian ideas, while authoritarian or dictatorial ones prefer certain religions or, on the contrary, develop their own religion as a derivative of political ideology.

The relations of the Romanian State with the different denominations throughout the studied period are embodied in the legislation, starting with the fundamental law, the Romanian Constitutions of 1923, 1938 and 1949, which mark different stages in the existence of the Romanian people, in general laws and special laws, organizational laws of the main denominations, debates of the laws of the State and of the Churches, decisions of the various state authorities, law enforcement, acts of justice, and, last but not least, the press, the mirror of the society in which it operates. Regardless of the freedom of speech it enjoys, the press is always a reporter of the society to which it belongs, an agenda of the main events, a device that accurately records the pulse of society, the main trends, ideas, fashions, from this point being considered an important source of historical research.

Methodology. In the scientific approach, we used the following research methods: the bibliographic study, the monographic method, the document analysis, the qualitative content analysis, and the speech analysis. The general and specialized bibliography, consisting of works of the Church history, the history of the press, the evolution of the relationship between the State and the cults in various historical periods, constituted starting points in the research of the original and edited sources that clarify the issues of the controversial relationship between the State and the Church in the period 1918-1989. As a typology, the work is a qualitative research whose purpose is to answer the question “How?” through analyzing the depths of media coverage of religious publications and how they reflect a historical reality.

Elements of the monographic method are used in the chronological presentation of publications in the history of the Romanian religious press. The works of the historians Nicolae Iorga, Onisifor Ghibu and Mircea Păcurariu, as well as the few dictionaries of the Romanian press, were sources of inspiration and starting points for a brief history of the Romanian religious press. The publications were presented chronologically, but also

according to the realities of the periods in which they appear, with descriptions and explanations of the type of publication, periodicity, geographical coverage, editorial policy. Besides the little but valuable bibliographic material existing in the description of the religious journalistic phenomenon, the history of the religious press has been enriched in the present work by consulting the collections of publications in the Library of the Romanian Academy. Thus, many of the listed publications are also analyzed according to the editorial committee's intentions, expressed in the program-articles of the first editions and followed during the periodicals appearance. The study also analyzes the publications according to two coordinates: freedom of expression – a condition for the functioning and desideratum of the press of all times and institutional conditioning or subordination, a status inherent to the condition of the religious press as a specialized press that emanates from a particular cult whose interests reflect them.

The basic principle of the monographic method, set out during the interwar period within the Sociology School of Dimitrie Gusti, is to choose a well-defined social domain (*monos* - one) and to collect as much information about it by direct observation of the details, phenomena and relationships within it⁹. Observing the evolution of the periodical *Biserica Ortodoxă Română*, starting with the first edition, along its almost uninterrupted course for nearly a century and a half, was accomplished by consulting the collection of volumes of the periodical and the reading of the articles in a critical manner, in order to highlight the conditions for producing the media text, the backdrop of the organization and functioning of the editorial board, the status of the publication as spokesman of the religious organization whose name it bears, and the changes in the editorial process during its existence in the specialized market of Church periodicals. As the parents of the monographic method emphasize, this method can refer to any social unit¹⁰, and therefore also a media product, and its scope of scientific coverage is not limited to the description of the phenomena and the statement of the facts, but “it rises to the most daring operations from the discovery of the conditions of the social phenomenon to the explanation of the mechanism of functioning and the intuitive understanding of its objective deep meaning”¹¹.

The work benefits from the scientific contribution of some valuable un-edited and edited sources, insufficiently studied, from the texts of the law, to the debates of the Interwar

⁹ D. Gusti, T. Herseni, H.H. Stahl, *Monografia – teorie și metodă*, Ed. Paideia, București, 1999, p. 44; vezi și Henri H. Stahl, *Monografia unui sat. Cum se alcătuiește, spre folosul Căminului cultural*, ediția a II-a, Fundația Culturală Regală „Principele Carol”, Serviciul Social, București, Strada Latină 8, 1939, pp. 17-21.

¹⁰ *Ibidem*, p. 100.

¹¹ *Ibidem*, p. 54.

Parliament – the real pulse of the political life of the moment and an example for the type of speech practiced by the Romanian interwar politicians –, files from the National Council Archive for the Study of Securitate Archives, now available to researchers, as well as the content of religious publications of the periods studied. The analysis of these documents complements the historical knowledge, tempering the verdicts given by some specialized works and revealing a complex reality, far from being considered as well known and in depth.

The case study uses as a research method the qualitative content analysis, the discourse analysis on a sample of articles published by the magazine *Biserica Ortodoxă Română* between 1936 and 1948 and the analysis of the documents from the CNSAS file, the SIE Fund, regarding the collaboration of the priest Gheorghe I. Moisescu with the former Securitate of the communist regime. The connection between the two types of sources is the very person of Moisescu, a representative of Romanian theology, a priest with a special activity in the field of Church journalism and editor of the periodical from 1936 to 1948, when the publication crosses a festive period in its evolution. In the historical construction of the events presented in the case study, besides the answer to the question “How did the Church-State relationship reflected in the pages of the periodical *Biserica Ortodoxă Română*?”, I followed in the alternative, as a research process, *the explanation*, because the study of history does not seek only a chronological ordering of the facts but, above all, their explanation, the determination of the causes and the connections that exist between different aspects of the existence of humanity in a given period. Several historians have spoken of the causes of the oppression of religious cults by the Communist regimes, but few have approached the issue of working with the former Securitate in an explanatory, unbiased manner, distinguishing between actual, direct causes and favourable circumstances of carrying out a history fact or phenomenon. Jerzy Topolski believes that historical research should take into account the fact that sometimes there is a disproportionate relationship between the intentions of human actions and their effects¹², as in the present case study, a journalistic activity carried out under the social-political conditions of a political regime can have repercussions on the journalist in changing the regime, even if the non-retroactivity of the law is a universally recognized principle of law.

The qualitative content analysis was carried out on a sample of articles published in the *Biserica Ortodoxă Română* magazine between 1936 and 1948 and selected according to the theme of research: the relationship between the State and the Church. The surveyed

¹² Jerzy Topolski, *Metodologia istoriei*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1987, p. 374.

periodic has, on average, in the monitored interval, six editions per year with two months aggregated so that the editorial committee respects the monthly periodicity announced from the first issue since 1874. In the sample of analysis were included the signed texts by priest Gheorghe I. Moisescu, but also other articles, signed by journalists and members of the editorial board, since Moisescu's assignments in the editor's post included also the approval of the texts sent by the collaborators, their correction and insertion in the summary of the current number. The articles were inventoried by title, the edition in which they appear, the heading and the basic idea in the particularities of the relationship between the State and the Romanian Orthodox Church during the period covered by the publication. The most relevant aspects of the relationship between the State and the Church were highlighted by the qualitative analysis of the content of the articles, historical issues and events dealt with in the review. In this sense, we combined the research with the speech analysis method.

The discourse arises within a social, historical and cultural network that puts its mark on any particular feature. The discourse differs from the text as the discourse lies upstream in the communicative act, being the “profound structure of the text to which it ensures linearization” while the downstream text is “a sequence of phrases subject to the principle of order, and the characteristic properties of the text is at a semantic level”¹³. So the text is the finished product that will be the subject of the analysis in this paper, framed in a wider context of production, cognitive, social, cultural and historical conditions, which propels any discourse as an ideological bearer¹⁴.

John Hartley believes that “In order to understand a discourse, we need to look more closely at its social, political and historical conditions of production and consumption, because these determinants will shape the significance, the mode of production, the status they enjoy, the individuals who use it and even the uses that this discourse has”¹⁵. According to Maingueneau, speech analysis is defined as “an analysis of the articulation of the text and of the social context in which it is produced”¹⁶.

The emphasis on the relationship between the State and the cults, reflected in the religious press, will be achieved through qualitative content analysis by inventorying and analyzing articles that implicitly or explicitly illustrate these relations.

¹³ Daniela Roventă-Frumușani, *Analiza discursului: ipoteze și ipostaze*, Tritonic, București, 2005, pp. 73-74.

¹⁴ Teun A. van Dijk, *The Interdisciplinary study of news as discourse*, în Klaus Bruhn Jensen and Nicholas W. Jankowski (editori), *A Handbook of Qualitative Methodologies for Mass Communication Research*, Taylor & Francis e-Library, 2002, pp. 109-110.

¹⁵ John Hartley, *Discursul știrilor*, Traducere de Monica Mitarcă, Polirom, Iași, 1999, p. 16.

¹⁶ M. Dominique Maingueneau, *Les tendances françaises en analyse du discours*, Compte rendu de la conférence donnée à l'Université d'Osaka le 12 novembre 1998, <http://www.lang.osaka-u.ac.jp/~benoit/fle/conferences/maingueneau.html>, data ultimei accesări: 3.10.2015, p. 2.

Given that there are two recognized ways to approach a phenomenon, inside and outside it, we can say that this research will be done from both perspectives. The experience of a journalist in the religious press, as editor of the Argeş and Muscel Episcopate, then as a collaborator of the weekly *Argeşul ortodox*, allowed me to observe certain characteristics of the functioning of the Church periodical, both at the level of inter-editorial relations and with the Church hierarchy, and as well as publishing texts, expressly drafted according to certain context, structure and language requirements, as the carrier of the cult-specific ideology and cult relationship with the social-political realities of a given period. The nature of the theme, the methodology of research, as well as the professional experience and academic formation of the researcher, graduate of a faculty of journalism and communication sciences, will give the thesis an interdisciplinary character.

The structure of the paper reflects the interdisciplinary nature of the theme, the methods of research used, as well as the complex approach of the religious phenomenon in relation to the political power. The PhD thesis consists of four chapters, divided into subchapters and sub-sections. **The first chapter** is represented by the history of the Romanian religious press, mostly belonging to the Christian-Orthodox cult, the religion of the majority of the people in our country, starting with 1839, the debut moment of the Church press, and to date, in the era of mass media and new information technologies, which are nowadays a viable journalistic approach. The study aims at presenting the Romanian religious press as a considerable phenomenon in the wider context of the history of the Romanian press, as a type of specialized press, with certain characteristics related both to the condition of the press at a given moment in a society, as well as to the specific features of this type of press, conditioned by specialized language, by the militant character, by the hierarchical subordination to the deciding structures of the cult. Thus, the editorial content, correctly interpreted in the context of the epoch, of the constraints specific to the editorial act of the ecclesiastical press, gives indications on the degree of development of the society at a given moment, on the situation of the Romanian press, on the degree of cohesion within a cult, on the socio-cultural situation of her members, as well as the relationship of the cult with the state in which the press is active.

The novelty of the research consists in enriching the information contained in the bibliographic material with personal observations on the media and institutional phenomenon represented by the religious press, made by direct access to the collections of periodicals of the Romanian Academy Library and by the parish libraries of the Archbishopric of Argeş and Muscel. Having as starting points the research papers *Ziaristica bisericească la români* of Onisifor Ghibu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române* and *Cultura teologică românească* of

Mircea Păcurariu, as well as the press dictionaries of Nicolin and Georgeta Răduică, I. Hangiu, Marian Petcu and Ilie Barangă, and *Enciclopedia Ortodoxiei românești*, we have added information on some aspects only mentioned by the authors above or totally unexplored, such as the program-articles and some controversial topics appearing in the pages of the periodicals. Also, the chapter contains data on the publications of other denominations recognized by the Romanian State. Last but not least, the information about the moment's press in the Orthodox Christian cult was updated with the help of the *Catalogului mediatic ortodox* edited by the Romanian Patriarchate in 2017.

Chapter II presents the coordinates of the relationship between the State and the Cults in the interwar period, a period of time marked by intense debates on the role of religion in Romanian society, where antagonistic tendencies are encountered in the Romanian intelligentsia, such as Eugen Lovinescu's modernism and the Orthodoxism of Nichifor Crainic. Also, the spread of the ideas of scientific materialism rose to the rank of state policy by the neighbouring Eastern Power, required clarification of the relations between secular man and religious man. Thus, the period is characterized by a series of reference events in the relationship between Cults and State. The research has constantly sought to highlight how the events in the state's life, the changes in the political organization, the reconfiguration of the borders, the change of the political regime, the wider international context with repercussions on the internal situation influenced the relationship between the Cults and the State, the freedom expression of the denominations, their presence in the public space, in general, as well as in the political life of the State, in particular. The section analyzes the activity of the main denominations confronted with the modification of the legislation after the Union of 1918, the change of the confessional structure of the population, the specification of their status at different moments of the interwar period, moments influenced by the political factor. Much of the research in this chapter is reserved for the Romanian Orthodox Church, confronted with the necessity of ecclesial unification, as well as with the preservation of her status as the dominant Church, under specific conditions determined by: joining the other provinces that brought a considerable contribution of believers belonging to other confessions; concessions made by the State to the Catholic cult, subordinated to an external hierarchical authority – the Vatican; the rise of neo-protestant cults; the tendencies of the politicians and the extremist right-wing Legionary Movement that were manifesting themselves in attracting the clergy, a social category with great influence over the masses, in order to increase the electoral capital. The chapter follows the historical reference events as presented in the general and specialized bibliography. The source of originality is the study of

documents consisting of law texts and the debates of the Romanian Senate, in which we analyzed the speeches of some hierarchs, ministers of cults from various governments, as well as some political leaders who took the floor in the sessions, have discussed issues related to the situation of cults.

Chapter III deals with a controversial period in Romania's history, with serious repercussions on religious denominations. The new political regime established after the act of 23 August 1944 with the support of the Soviet Union aimed to restructure society in its depths through a fierce and uncompromising class struggle. In the path of an ideology based on scientific materialism, one of the obstacles was, of course, religion, seen as the instrument of oppression of the rich classes against the workers. Under these circumstances, on the one hand, the new political power will trigger opposition to religious denominations and, on the other hand, cults will develop survival mechanisms, from the open hostility of some of the clergy to martyrdom until the tacit acceptance of the new conditions and collaboration with State Securitate's bodies. The research goes through several aspects of this delicate issue, from legal issues, the discrepancy between the communist public discourse on freedom of conscience and systematic oppression, through legal means, but also through a parallel control of the political police that will develop, with the help of the society, an information network that will create a real paranoia. How did the cults react to these changes, what was their official position and what were the sacrifices, backstage efforts to maintain the status they had enjoyed so far in Romanian society? In this chapter of the thesis I used, besides the specialized bibliography, also original sources, criminal and informative files from the CNSAS archive. Although, as recent research has shown, all denominations suffered during the communist period, depending on the degree of danger to the communist regime, given by the influence on the masses, in statistical terms, and by the hierarchical dependence on a foreign power as it was The Vatican, the Orthodox Church, the Greek Catholic Church, and the Roman Catholic Church suffered the most, even compared to the previous period, when their status as national cults was laid down in the Constitution, as in the case of the first two mentioned Churches. The analyzed files refer to the activity of some Orthodox Church clerics: Mina Dobzeu and Dumitru Bejan, the Greek Catholic Church: Iuliu Hîrtea and the Roman Catholic Church: Mihai Godo. Similarities and differences between the four cases will be synthesized at the end of the chapter. Another aspect discussed in Chapter III deals with the mechanisms of censorship and the reaction of the Romanian religious press to the transformations of the public discourse. Through the discourse analysis method, we highlighted how elements of communist ideology in the official discourse entered in the early

years of the regime, in the editorial content of four representative publications: *Păstorul Ortodox*, *Glusul Bisericii*, *Foaia bunului creștin* and *Revista cultului mozaic din R.P.R.*

Chapter IV is the case study on the Holy Synod's magazine, the *Biserica Ortodoxă Română*, and the way in which the relationship between the State and the Church is reflected in its pages. The chapter starts with a micromonography of the official periodical of the Church, chronologically showing its evolution since the first edition of 1874, the composition of the editorial committees, their efforts to survive as an institutional conditioned press and lacking alternative financing means, the steps to raise the theological level of the magazine and its maintenance at the rank of visiting card of the Holy Synod of an autocephalous national Church and the evolution of the editorial content throughout the existence of the publication to date. A substantial part of the study highlights the evolution of the relationship between the State and the Romanian Orthodox Church in the period 1936-1948, during which the priest professor Gheorghe I. Moisescu is constantly occupying the post of editor. It is a reference period in the history of the magazine, a particularly important stage for its theological level, but also a relevant period for analyzing the relations of the Church with the Romanian State. Throughout the decade 1936-1946, Romania goes through successive transformations of a political regime which, that, as the present study will show from the assumptions made in the research, will also be reflected in the editorial content of the Holy Synod's publication. A last subchapter is reserved for a controversial topic, which will highlight the brutal intervention of the Communist State in the life of religious cults and the methods of coercion of authorities towards intellectuals in general and especially priests. The case presented and the collaboration between Gheorghe I. Moisescu and the Securitate against the clergy of his own cult is not a generalization, but is an illustrative example of the recruitment and blackmail policy of the former state political police and the situation of the individuals in this situation and decided to actively participate in the denunciation of those considered enemies of the social order established by the communist regime.

The articles reflecting the relationship between the State and the Orthodox Church are constantly published in the current columns, but also in the editorial, patriarchal pastoral and special editions of the magazine – anniversary, commemorative or reverential numbers. The main themes that can be traced during the period under study, in which changes in the political regime take place, as well as more or less prolonged changes in the State's policy towards the Cults, can be stated as follows: the status of the Romanian Orthodox Church in the State; the involvement of the clergy in political life; the position of the Romanian Orthodox Church towards the historical events in the state life and changes in the political

regime; the involvement in the social life of the city; problems regarding the organization and functioning of the Romanian Orthodox Church; the religious education; the relationship with other religious cults and associations; the relationship between the Church and the State in other states, as well as the relations of the Romanian Orthodox Church with other Orthodox Churches.

According to the research hypothesis, I followed the theme of the relationship between the State and the Church in the BOR periodical by chronologically approaching these themes, as they appear in the summary of the analyzed editions, each article being adapted to a different socio-political context, with different manifestations in the relations between the secular power and the religious power.

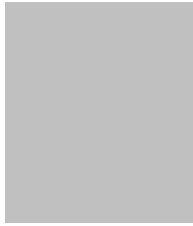
The approach of the theme, the working hypotheses and the research methodology generated a diverse **critical apparatus**, made up of sources as well as from bibliographic sources. From the category of sources, I considered it useful to contextualize the research theme by studying edited documents, consisting of texts of law, debates of the Romanian Parliament during the interwar period, as well as by studying important new documents recently made available to citizens through the National Council for Studies of the Securitate Archives, criminal files, informative files and files of cadres of clergymen belonging to Christian-Orthodox, Greco-Catholic and Roman Catholic faiths. The most important part of the thesis is based on the research of the press as a historical source. I consulted collections of periodicals of both the Orthodox Church and the Catholic Church and the Mosaic Cult. The case study implied extensive and detailed research, through the monographic method and the method of content analysis, of volumes from the periodical collection of *Biserica Ortodoxă Română*, official magazine of the Holy Synod of the Romanian Orthodox Church, especially during the period 1936-1948, the interval in which the priest Gh. I. Moisescu was the editor of the publication. General works of the history of the press and the history of the religious press, signed by Romanian and foreign authors, formed the initial framework for the research of the Romanian religious press. In addition, many papers, studies, and articles on the relationship between the State and various cults provided valuable insight into the events of the twentieth-century turmoil on all levels, including religious life. The study visit to Helsinki, in the academic year 2015-2016, the second year of doctoral studies for the candidate, allowed access to specialized papers from abroad, works dealing with the communist period in the states of Eastern Europe from the perspective of religious cults. Besides the global approach to the issues, the mentioned works, which appeared in the 70's, contain special pages about the Romanian Orthodox Church during the communist regime.

The paper's objective is not to exhaust the subject; whenever the problem of the relationship between the Church and the State can be resumed in other research approaches, from other perspectives, with other methods of research, even in press analyzes of other publications of the Romanian Orthodox Church or the press religious beliefs of other cultures, especially as the religious media phenomenon continues to develop, to change under current and future socio-cultural realities. In the last decade, the denominations in general and the Romanian Orthodox Church in particular have often been the subject of defamatory press campaigns, have been systematically attacked, and the study of recent history has revealed controversial issues. In this situation, cults can not remain at the pulpit and direct communication, with limited audiences, but are called, as any important social factor, to be actively involved in the life of the city by conquering any reduction in communication and influence in public space, and by constantly updating the discourse. In this sense, research into the history of relations between the State and the Cults is a subject of social interest and relevance.

Curriculum vitae

PERSONAL INFORMATION

Grigore Gabriela

0721159679

gabby.safta@gmail.com

Sex Female | Date of birth 12.02.1978 | Nationality Romanian

WORK EXPERIENCE

2004 – present days

University assistant

University of Pitești, Faculty of Sciences of Education, Social Sciences and Psychology, Department of Psychology and Communication Sciences

Targu de Vale nr. 1, Pitești (Romania)

www.upit.ro

- support of seminars Media Fundamentals, Media Ethics, Applied Journalism, Journalism, Economic Journalism, Contemporary Romanian Language, Sectoral Public Relations, Communication in a Professional and Social Context, Pagination assisted by a coordinator;
- coordinator editor of magazines "Universitaria UPit", "Follow UPit".
- composition of schedules;
- student guidance;
- participation in the faculty admissions committee - registration of files (July 2004, July 2005), preparation of subjects and correction of papers (July 2006, September 2006);
- participation in the Bachelor's Degree in Journalism, 2006 promotion, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017 as commission secretary;
- attending conferences and colloquia, during which we presented papers.

Education

2002– 2009

Editor and Associated editor

Episcopia Argeșului și Muscelului, Curtea de Argeș (România), www.eparhiaargesului.ro

- editorial secretariat activity - design and supervision of the weekly publication *Argeșul Ortodox* ;
- proofreading;
- public relations;
- collecting information and editing articles - rubrics *Stiati ca ...*, *Orizont crestin*, *Limba vechilor cazanii*
- participation in the events of the life of the Episcopate of Arges and Muscel, making news, reports and interviews, writing information materials and theological opinion published in the weekly magazine.
- In the post of editor of the Episcopate I have been entrusted from 2003 and until 2004 the appearance of two other theological publications: *Lumina lina* (28 pages, appearing twice a year) and *Pastorul ortodox* (208 pages, with an annual appearance). This new task involved collecting and selecting articles, collecting texts, proofing, graphic design, layout supervision, all the activities related to the editing of the two publications.

Press

EDUCATION AND TRAINING

- 2014 – present days **Phd. candidate, Humanistic Sciences, History domain**
 Valahia University Targoviste
 ▪ Methodology of research and academic writing in the field of history; Applications in contemporary history and field studies
- 2014 – present days **Phd. candidate, Humanistic Sciences, History domain**
 Valahia University Targoviste
 ▪ Methodology of research and academic writing in the field of history; Applications in contemporary history and field studies
- 1997-2001 **Bachelor's degree in Journalism**
 Bucharest University,
 Faculty of Journalism and Communication Sciences, Bucharest (Romania)
 ▪ Theory of Communication, Interpersonal Communication, Semiotics, Argumentation Techniques, Introduction to the Mass Media System, History of the Press, Genres of the Press, Written Press, Radio, Television, Internet, Photojournalism, PAO, Right of Communication, Media Ethics etc.

PERSONAL SKILLS

Mother tongue(s) Romanian

Other language(s)

	UNDERSTANDING		SPEAKING		WRITING
	Listening	Reading	Spoken interaction	Spoken production	
English	C2	C2	C2	C1	C2
Certificate of linguistic competence (University of Pitesti, Faculty of Letters), English					
French	A2	B2	A1	A1	B1

Levels: A1/A2: Basic user - B1/B2: Independent user - C1/C2 Proficient user
[Common European Framework of Reference for Languages](#)

Communication skills
 ▪ good communication skills - ability acquired through working with students in seminars and by attending conferences and other events specific to the academic environment
 ▪ the ability to write texts and texts with academic content.

Organisational / managerial skills
 organizational and managerial skills acquired through both the theoretical training in master classes and in the workplace as editor-in-chief and coordinator, as well as in the organization of various activities for promoting the faculty and organizing various activities with the students.

Job-related skills
 - editing of press materials
 - pedagogical abilities and competences
 - managerial skills
 - team work
 - scientific research

Digital competence

SELF-ASSESSMENT				
Information processing	Communication	Content creation	Safety	Problem solving
Proficient user	Proficient user	Independent user	Independent user	Independent user

Levels: Basic user - Independent user - Proficient user
[Digital competences - Self-assessment grid](#)

Microsoft Office, QuarkXPress, Internet

Other skills ▪ Hobby & craft activities, jewelery design, decorative items, handmade